Ազգ

Azg armenian daily

4 ՅՈՒՆԻՍ 2004 ՈՒՐԲԱԹ 102(3025)

Թբիլիսին Գորի է ուղարկում ռազմական տեխնիկա

ԹԲԻԼԻՍԻ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վազիանիի վրացական ռազմակայանում հինգշաբթի գիշեր սկսվել է ռազմական տեխնիկայի՝ տանկերի, զրահամեքենաների եւ «Գրադ» հրթիռակայանքների բեռնումը: Այդ տեխնիկայի բեռնումն սկսելը, որը փոխադրվելու է Գորի քաղաք, հինգշաբթի առավոտյան ցուցադրվել է «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերության կողմից: Հեռուստաընկերության պնդմամբ, Վազիանիից Գորի տեղափոխվող ռազմական տեխնիկան կրկնակի գերազանցում է այն քանակը, որ ժամանել էր այնտեղից մասնակցելու Թբիլիսիում մայիսի 26-ին կայացած զինվորական շքերթին: Վրաստանի պաշտպանության նախարար Գելա Բեժուաշվիլին եւ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Գիվի Իուկուրիձեն ռազմական շարժակազմը կդիմավորեն Գորիում: Մինչդեռ Վրաստանի ՊՆ-ում «Ինտերֆաքսին» հայտնել են, որ ռազմական տեխնիկայի մի մասը նախատեսվում է հանձնել վրացական խաղաղապահ գումարտակին, որ տեղակայված է վրաց-օսական հակամարտության գոտում:

Օսկանյանն ասում է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի բուն պատճառը Ղարաբաղի հարցը չէր

«Փուլայինն Ադրբեջանի տարբերակն է, Բաքուն ցանկանում է, որ հակամարտությունը լուծվի փուլ առ փուլ»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայաստանի արտաքին քաղաքականության ղեկավարը ԵՊՀ-ում ապագա դիվանագետների եւ միջազգայնագետների հետ երեկ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ ասաց, որ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի բուն պատճառը Ղարաբաղի հարցը չէր: Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի բուն պատճառներն այլ էին եւ չի կարելի ասել, թե նա հեռացավ Ղարաբաղի պատճառով, շեշտեց Օսկանյանը:

Նախարարն ուսանողներին ասաց, որ ինքը սարսափում է հայկական մամուլից, քանի որ, ըստ նրա ակնարկի, թերթերը խեղաթյուրում, աղավաղում են փաստերը: Այդ պատճառով Օսկանյանը ցանկալի համարեց, որ 5-6 բարձրաստիճան պաշտոնյաներ հնարավորինս անաչառ հուշեր գրեն: Ենթադրաբար արտգործնախարարը նկատի ուներ հայկական մամուլում նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանի հրապարակած հոդվածները: Նկատենք, որ Արզումանյանը վերջին շրջանում տրամագծորեն հակասող երկու հոդված տպագրեց, որոնցից մեկում Լիսաբոնի պարտության պատճառները բարդում էր այն ժամանակ փոխարտգործնախարար Օսկանյանի վրա, իսկ հետո մեկ այլ հոդվածում պնդում, որ 1996 թ. Լիսաբոնի ԵԱՀԿ գագաթաժողովը Հայաստանի դիվանագիտության փայլուն էջերից է:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան կարգավորման մեթոդաբանությանը, այսինքն՝ փուլային թե փաթեթային կարգավորում, Օսկանյանը նշեց, որ փուլայինն Ադրբեջանի տարբերակն է եւ Բաքվի ցանկությունն է, որ հակամարտությունը լուծվի փուլ առ փուլ:

Տես ➧ էջ 3

ՃԱՆԱՉՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ

Հայոց ցեղասպանության ճանաչման երեք ուղղություն

Հայաստանի արտգործնախարարը երեկ ԵՊՀ ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականության օրակարգի մաս է կազմում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը: Ըստ Օսկանյանի, ցեղասպանությունը ճանաչելու հարցում Հայաստանն աշխատում է երեք ուղղությամբ: Առաջին՝ երկկողմ, երբ առանձին երկրներ կամ խորհրդարաններ ճանաչում են 1915 թ. ցեղասպանությունը, երկրորդ՝ միջազգային կազմակերպություններ, եւ երրորդ՝ ցեղասպանության ճանաչումը Թուրքիայի կողմից: Արտգործնախարարը նշեց, որ այսօր Թուրքիայում ցեղասպանության հարցի քննարկումների վրա արդեն տաբու չկա, եւ թուրքական հասարակությունն ավելի ազատ է այս հարցում, ճիշտ է՝ Հայոց ցեղասպանության ժխտման ենթատեքստով:

Ապրիլի 24-ը բոլոր ցեղասպանությունների դատապարտման համաշխարհային օ՞ր

Հունիսի 2-ին Ուրուգվայի խորհրդարանը միաձայն որոշում է ընդունել դիմել երկրի արտգործնախարարությանը, որպեսզի վերջինս ՄԱԿ-ի շրջանակում պաշտպանի ապրիլի 24-ը՝ Հայոց ցեղասպանության հիշատակման օրը, բոլոր ցեղասպանությունների դատապարտման համաշխարհային օր հռչակելու նախաձեռնությունը: Ինչպես հայտնում է Ուրուգվայի «Ռադիո Արմենիա»-ն, առաջարկը ներկայումս գտնվում է Ուրուգվայի գործադիր իշխանությունում, որն այժմ պարտավոր է հարցը բարձրացնել ՄԱԿ-ում:

Ամերիկացի համանախագահը Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ ԱԳ նախարար Վ. Օսկանյանն այսօր ընդունել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ԱՄՆ համանախագահ դեսպան Սթիվեն Մաննին: Վերջինս Հայաստան էր ժամանել Բաքվից, ուր մասնակցել էր Նավթի եւ գազի միջազգային 11-րդ ցուցահանդես-համաժողովին, առանձնազրույցներ ունեցել Ադրբեջանի նախագահ Ի. Ալիեւի եւ ԱԳ նախարար Է. Մամեդյարովի հետ:

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ տեղեկատվության վարչությունից, զրույցի ընթացքում տեղեկացնելով վերոհիշյալ հանդիպումների մասին՝ Ս. Մաննը հաստատել է համանախագահների պատրաստակամությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման շուրջ բանակցող կողմերի հետ փոխշահավետ լուծումներ գտնելու գործում:

ՀՀ ԱԳ նախարարը եւ դեսպանն անդրադարձել են Պրահայում եւ Ստրասբուրգում տեղի ունեցած Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարների նախորդ հանդիպումներին, ինչպես նաեւ շոշափել հունիսի 21-ին կրկին Պրահայում նախատեսված հանդիպման հետ կապված որոշ հարցեր:

Հանդիպման ընթացքում մտքերի փոխանակություն է ծավալվել նաեւ էներգետիկայի ոլորտում տարածաշրջանում ներկա զարգացումների վերաբերյալ:

CIA-ի ղեկավարը հրաժարական տվեց

Դեպի Հռոմ ճանապարհվելուց առաջ նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ հայտարարեց, որ հրաժարական է տվել Կենտրոնական հետախուզական վարչության պետ Ջորջ Թենեթը եւ ինքն արդեն ընդունել է այն: Մ. Նահանգների նախագահն ափսոսանք հայտնեց հրաժարականի կապակցությամբ եւ ավելացրեց, որ Թենեթը հրաշալի է ծառայել իր երկրին ու պետությանը:

Ջորջ Թենեթը թեեւ «անձնական պատճառներով» է բացատրում իր հրաժարականի որոշումը, սակայն վերլուծաբանները դրա շարժառիթը կապում են պետքարտուղարության պետի հետ նրա լարված հարաբերություններին: Արդարեւ, ըստ ամերիկյան մամուլի տեղեկությունների, Քոլին Փաուելը Թենեթին մեղադրում է Իրաքում զանգվածային ոչնչացման զենքերի առկայության մասին իրեն սխալ տեղեկություններ տալու մեջ: Ուրիշ վերլուծաբաններ պնդում են, որ Ջորջ Թենեթը դժգոհ է Ջորջ Բուշի վարչությունից սեպտեմբերի 11-ից առաջ «Ալ Ղաիդայի» հնարավոր գործողությունների մասին իր հայտարարած տվյալները հաշվի չառնելու համար:

Հիշեցնենք, որ Ջ. Թենեթը ԿՀՎ-ի ամենաերկարակյաց պետերից է համարվում: Դեռեւս 1997 թ. նրան այդ պաշտոնում նշանակել էր նախագահ Բիլ Քլինթոնը: Թենեթը սերում է հունական ծագումով ընտանիքից: Նրա հայրը մի շարք ճաշարաններ է բացել Մ. Նահանգների տարբեր քաղաքներում:

OPEC-ը կավելացնի նավթահանույթը

Բեյրութում գագաթաժողովի հավաքված OPEC-ի երկրները երեկ հետմիջօրեին որոշեցին նավթարդյունահանման առավելագույն ծավալը հասցնել օրական 26 մլն բարելի եւ միաժամանակ թույլ տալ 2-2,5 մլն բարել հավելյալ հանույթ: Հավելյալ արտահանումը կսկսվի հուլիսի 1-ից:

Ներկայումս OPEC-ի գրեթե բոլոր երկրները նավթ են արդյունահանում իրենց կարողությունների լրիվ չափով: Բացառություն են կազմում Սաուդյան Արաբիան, Արաբական Միացյալ էմիրությունները եւ Քուվեյթը: Գագաթաժողովում Սաուդյան Արաբիան պատրաստակամություն... պատրաստավորվել է օրական հավելյալ արդյունահանել 2 մլն բարել նավթ, ԱՄէ-ն՝ 400 հազար, Քուվեյթը՝ 100 հազար բարել: OPEC-ի անդամ մյուս երկրներն են Ալժիրը, Ինդոնեզիան, Իրանը, Իրաքը, Քաթարը, Նիգերիան, Վենեսուելան եւ Լիբիան: Ավելի վաղ՝ ապրիլի 1-ին, կազմակերպության սահմանած նավթահանույթի առավելագույն ծավալը կազմում էր օրական 23,5 մլն բարել:

Իրաքը դուրս է թողնվել քվոտաների համակարգից, որպեսզի կարողանա փոխհատուցել իրայան երկու պատերազմների եւ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների պատճառած վնասները: Ակնկալվում է, որ նավթարդյունահանության նոր ծավալները կնպաստեն միջազգային շուկաներում նավթի գների իջեցմանը:

Պ.Ք.

Օրենքով հանրահավաքից առաջ

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ընդդիմության այսօրվա հանրահավաքը կկայանա նոր պայմաններում. անկախացումից ի վեր առաջին անգամ խորհրդարանն օրենք ընդունեց հանրահավաքների, երթերի ու ցույցերի մասին: Հանրահավաքից առաջ «Արդարություն» դաշինքի եւ «Ազգային միաբանության» երեկվա միացյալ մամուլի ասուլիսը կանխարգելիչ նպատակ ուներ. ընդդիմության ներկայացուցիչների պարզաբանումները միտված էին հասարակության հնարավորինս իրազեկմանը՝ այն իրողություններին ու հանգամանքներին, որոնց առկայությամբ կայանալու է հանրահավաքը: Ալբերտ Բազեյանը նախ հիշեցրեց, որ իշխանությունները կանխավ հայտարարել էին, թե հանրահավաքների օրենքը չի ընդունվի մինչեւ Վենետիկի հանձնաժողովի եզրակացության ստացումը: Այդ եզրակացությունը նոր է եղել, բայց խորհրդարանը հասցրել է հապճեպ ընդունել օրենքը: Բազեյանի բնորոշմամբ՝ եվրոպացիները քարը քարի վրա չեն թողել իրենց մեկնաբանություններում:

Հայտնի է, որ քաղաքապետարանի մերժումից հետո դատարանը եւս դրական պատասխան չտվեց հանրահավաք անցկացնելու ընդդիմադիրների դիմումին: Սակայն թե Ալբերտ Բազեյանը, թե Գրիգոր Հարությունյանը փորձում էին հավատացնել, որ հանրահավաքն օրենքից դուրս համարվել չի կարող, քանի որ նոր ընդունված օրենքը հակասում է միջազգային պայմանագրերին:

Տես ➧ էջ 3

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Վե՞րջ կոռուպցիային... խորհուրդն արդեն ստեղծված է

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. «Մենք պետք է գիտակցենք, որ հասարակության ինքնապաշտպանության բնազդը եւ հավաքական բանականությունը թելադրում են, որ պետք է կոռուպցիա կոչվող չարիքի դեմ շատ անողոք եւ անզիջում պայքար ծավալենք, քանի որ այն սասանում է մեր նորանկախ պետականության հիմքերը»,- այսօր Արմենպրեսի սրահում հրավիրված ասուլիսում ասաց ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Մանուկ Թոփուզյանը, որը ՀՀ նախագահի հրամանագրով ստեղծված կոռուպցիայի դեմ պայքարի խորհրդի անդամ է:

Ըստ Մ. Թոփուզյանի, խորհրդի ստեղծումը, որը գործելու է ՀՀ վարչապետի նախագահությամբ, պայմանավորված էր ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության ծրագրի իրականացման ժամանակ պետական լիազոր մարմինների ուժերի համակարգման անհրաժեշտությամբ: Խորհուրդը պետք է ներկայացնի առաջարկներ հակակոռուպցիոն պետական քաղաքականության կատարելագործման վերաբերյալ: Նրա տվյալներով, ՀՀ կառավարության անցյալ տարվա նոյեմբերին ծրագրի ընդունումից հետո, հասարակական բազմաթիվ առաջարկ-արձագանքներ են ստացվել այդ կապակցությամբ:

Կոռուպցիայի դեմ պայքարի խորհրդի ստեղծման վերաբերյալ հրամանագրում արտացոլված է այն գաղափարը, որ այդ երեւույթի դեմ պայքարը միջազգային համագործակցության խնդիր է: Այս ուղղությամբ Հայաստանն ստանձնել է որոշակի պարտավորություններ: Հրամանագրի մյուս դրույթը վերաբերում է խորհրդին առընթեր մոնիտորինգի հանձնաժողովի ստեղծմանը, որտեղ ներկայացված են լինելու նաեւ հասարակական կազմակերպությունների, քաղաքական ուժերի, ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներ եւ անկախ փորձագետներ: Հանձնաժողովը, հակակոռուպցիոն ռազմավարության ծրագրի իրականացման աշխատանքներին հետեւելուց զատ, կկատարի Հայաստանում կոռուպցիոն ռիսկերի հետ կապված իրավիճակի վերլուծություններ: Բացի այդ, այն պետք է առաջարկություններ ներկայացնի գերատեսչական հակակոռուպցիոն ծրագրերի իրականացման վերաբերյալ:

«Տրանսփարենսի ինթերնեյշնլ» կազմակերպության տվյալներով, այդ ռիսկերի բացակայության մակարդակով Հայաստանը 78-րդն է աշխարհում եւ 2-րդն ԱՊՀ երկրների շարքում: Նախարարի բնորոշմամբ, Հայաստանում արդեն ընդունվել են հակակոռուպցիոն ուղղվածություն ունեցող երկու տասնյակից ավելի օրենքներ: Պատասխանելով Արմենպրեսի թղթակցի հարցին, նա հիշեցրեց, որ ՀՀ օրենսդրությունն արգելում է նախարարներին, պատգամավորներին, համայնքների ղեկավարներին, քաղաքացիական ծառայողներին զբաղվել գործարարությամբ, եւ նման համատեղումը խթանում է կոռուպցիան: ՀՀ նախագահի խորհրդական, նորաստեղծ խորհրդի անդամ **Բագրատ Եսայանի** բնորոշմամբ, մասնավորապես, պատգամավորները «չունեն ընկերություններում գործադիր պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունք, բայց նրանցից շատերն ընկերությունների խորհուրդների նախագահներ են, ինչն արգելված չէ օրենքով: Դա, միգուցե, կոռուպցիոն ռիսկ է պարունակում եւ պետք է դառնա օրենսդրական բարեփոխումների առարկա»:

Կարեւորելով կոռուպցիայի դեմ պայքարում կառուցողական պլատֆորմի շուրջ հասարակության ուժերի համախմբման խնդիրը, Մ. Թոփուզյանն ընդգծեց, որ այստեղ կարեւոր դեր ունեն զանգվածային լրատվամիջոցները՝ այդ չարիքի դեմ բարոյահոգեբանական պատնեշ ստեղծելու եւ դրա ազդեցության հետ կապված իրավիճակի պատկերն ստանալու առումով: «Դա կօգնի մեզ գտնել կոռուպցիայի դեմ պայքարելու գործուն միջոցներ», շեշտեց նա: Ինչ վերաբերում է իշխանություններին, ապա դրանք պետք է ապահովեն կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում պետության կողմից կատարվող աշխատանքի հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունը: Բացի այդ, անհրաժեշտություն է պետական կառավարման մեքենայի անընդհատ կատարելագործումը:

Նախարարի գնահատմամբ, կառավարության հաստատած կոռուպցիայի դեմ պայքարի եւ աղքատության հաղթահարման ծրագրերը բավականին լուրջ առնչություններ ունեն: «Մենք պատրաստ ենք համաքայլ իրականացնել դրանք», գտնում է նախարարը:

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՆԻՍՏ

ԱՊՀ գլխավոր մաքսավորները Երեւանում

Երեկ տեղի ունեցավ ԱՊՀ մաքսային ծառայությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստը: Նպատակն էր քննարկել մաքսային վիճակագրության միասնական մեթոդոլոգիայի, մաքսային ձեւակերպման միասնականացման, մաքսային կարգավորման պարզեցման համաձայնագրերի նախագծերը: Բացի այդ, նիստում քննարկվեցին էներգառեսուրսների ձեւակերպման եւ գնահատման ընթացակարգի պարզեցման եւ մաքսային մարմինների ստեղծած օպերատիվ կառույցի աշխատանքները: Մասնավորապես, վերջին կառույցի գոյությունը հնարավորություն է տալիս արձանագրելու ԱՊՀ երկրներում տեղափոխվող ապրանքների շարժը:

Նիստի ավարտից հետո Հայաստանի մաքսային պետական կոմիտեի նախագահ Արմեն Ավետիսյանը եւ Ռուսաստանի մաքսային կոմիտեի նախագահ, ԱՊՀ մաքսային ծառայությունների ղեկավարների խորհրդի նախագահ Միխայիլ Վանինը պատասխանեցին լրագրողների հարցերին: Ռուսաստանի մաքսային ծառայության ղեկավարը տեղեկացրեց, որ ԱՊՀ մաքսային ծառայությունները միավորող կառույցը ստեղծվել է 10 տարի առաջ: Այդ ընթացքում միասնականացվել են մասնակից 12 երկրների մաքսային օրենսդրությունները, ընթացակարգերն ու տեխնոլոգիաները: Անդրադառնալով Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ապրանքաշրջանառության ծավալներին, նա տեղեկացրեց, որ 2003 թ.-ին դրանք աճել են մոտ 36 տոկոսով: Այդ թվում 34 տոկոսով ավելացել է Հայաստանից հիմնականում սննդամթերքի արտահանումը Ռուսաստան: Այս տարի նույնպես առկա է ապրանքաշրջանառության ծավալների աճ: Միխայիլ Վանինը, ներկայացնելով այս ցուցանիշները, այն կարծիքը հայտնեց, որ դրանցում իրենց դերն ունեն նաեւ մաքսային մարմինները: Այդուհանդերձ, նա առայժմ բարի ցանկություն համարեց ԱՊՀ միասնական մաքսային մարմնի ստեղծումը:

Արմեն Ավետիսյանն իր հերթին հիշատակեց եւ կարեւորեց Ռուսաստանի աջակցությունը Հայաստանին միջազգային մաքսային միության քաղաքական խորհրդում ընդգրկելու հարցում:

Հայ-վրացական մաքսային խնդիրներն այս նիստում քննարկելու հնարավորության հարցի վերաբերյալ Հայաստանի մաքսային կոմիտեի նախագահն այն կարծիքը հայտնեց, որ դրանք կքննարկվեն երկկողմ հանդիպումների ժամանակ եւ հարկ չկա տեղափոխել ԱՊՀ շրջանակներ:

Վրաստանի մաքսային կոմիտեի նախագահ Գեորգի Գողաբերիձեն պատասխանելով հայ լրագրողների հարցերին, հայտնեց, որ իր երկիրն ընդունելու է նոր մաքսային օրենսգիրք եւ Հայաստանի իր գործընկերոջ հետ քննարկելու է դրա հետ առաջացող հարցերը: Նրա համոզմամբ, Վրաստանն անընդհատ ձգտում է իջեցնել մաքսատուրքերը, որը կհեշտացնի տարանցիկ տեղափոխումն ու ներմուծումը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ մաքսանենգության առումով Հայաստանի հետ սահմանում Վրաստանը լուրջ խնդիրներ չի ունեցել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ստորագրությունը կլինի նաեւ էլեկտրոնային

Էլեկտրոնային փաստաթղթերին եւ էլեկտրոնային ստորագրությանը կտրվի իրավական կարգավիճակ: Երեկ կառավարության հավանությանն «Էլեկտրոնային փաստաթղթերի եւ էլեկտրոնային ստորագրության մասին» օրենքը լրագրողներին ներկայացրեց առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման փոխնախարար Տիգրան Դավթյանը:

Վերոնշյալ օրենքի ընդունումը փոխնախարարը պայմանավորեց Հայաստանում ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացմամբ եւ որպես դրա հետեւանք էլեկտրոնային փաստաթղթերի շրջանառության օրեցօր ավելացող ծավալներով: Օրենքում ձեւակերպում են ստացել էլեկտրոնային փաստաթուղթ եւ էլեկտրոնային ստորագրություն հասկացությունները, արձանագրվել է դրանց կարգավիճակը, համապատասխանեցվել այլ ձեւով փոխանցվող փաստաթղթերին եւ անձի ձեռագիր ստորագրությանը: Սահմանվում են էլեկտրոնային փաստաթղթի «բնօրինակ» եւ «պատճեն» հասկացությունները:

Կառավարության հաստատած օրենքի նախագծում ներկայացված են այն ընթացակարգերը, որոնց միջոցով էլեկտրոնային փաստաթուղթը եւ էլեկտրոնային ստորագրությունը պետք է ունենան իրավական կարգավիճակ: Մասնավորապես նախատեսվում է ստեղծել հավաստագրման կենտրոններ, որոնք կարող են լինել պետական կամ մասնավոր: Դրանք կհավատարմագրվեն պետության կողմից: Այդ կենտրոնները կտրամադրեն ստորագրության ծրագրերն ու տեխնոլոգիական ձեւերը: Տիգրան Դավթյանի համոզմամբ, կենտրոնների առաջարկած ծրագրերը կպաշտպանեն էլեկտրոնային ստորագրությունը կեղծելուց, ինչը ավելի դժվար կլինի, քան ձեռագիր ստորագրությունը կեղծելը: Այդուհանդերձ, նկատի ունենալով, որ մեր մտավոր ներուժը չափազանց զարգացած է, երբ ինչ-որ բան կեղծելու անհրաժեշտություն է առաջանում, հարցրինք, թե ի՞նչ պատասխանատվություն է նախատեսված այդ դեպքում: Փոխնախարարը պատասխանեց, որ պատասխանատվությունը նույնն է, ինչ ձեռագիր ստորագրությունը կեղծելու համար:

Տեղեկացվեց նաեւ, որ օրենքի նախագծի ստեղծման աշխատանքներն ընթացել են շուրջ երկու տարի եւ այն կյանքի կոչելու համար դեռեւս պետք է ընդունվեն մի շարք լրացուցիչ կարգեր:

Ա. Մ.

Ակնաբուժական անվճար ծառայություններ Արցախում

«Հայկական ակնաբուժական նախագիծ» ամերիկյան բարեգործական կազմակերպությունը, որի առաքելությունը ձեռքբերովի կուրության կանխարգելումն է Հայաստանում եւ Արցախում, իր իսկ ծրագրի շրջանակներում այս տարվա մայիսի 17-ից հունիսի 18-ը Արցախի տարածքում առողջապահության նախարարության հետ համատեղ իրականացնում է աչքի անվճար հետազոտություններ, որոնք անցկացնում են 2 հետազոտող խմբեր: Մի խումբն աշխատում է Ստեփանակերտում՝ հետազոտելով մայրաքաղաքի, Ասկերանի եւ Շուշիի շրջանների բնակչությանը, երկրորդ խումբը հետազոտություններ է անցկացնում հանրապետության մյուս շրջաններում: Ընդ որում, դրանք կատարվում են առանց հաճախորդների տարիքային սահմանափակման:

1992 թ. ԱՄՆ-ում հիմնադրված «Հայկական ակնաբուժական նախագիծն» առ այսօր համագործակցում է Երեւանի Ս. Մալայանի անվան ակնաբուժական կենտրոնի հետ: Սկզբնական շրջանում դա որոշվում էր միայն տեխնիկական սարքավորումների, դեղորայքի հատկացմամբ, ինչպես նաեւ մասնագիտական օգնությամբ: Այժմ ընդլայնելով համագործակցության շրջանակները՝ իրականացնում է նաեւ մասնագետների վերապատրաստում եւ ուսուցում: Նշված ժամանակահատվածում վերապատրաստվել են ավելի քան 100 բժիշկներ:

Ծրագրի հաջորդ փուլում ընդգրկված է նաեւ Արցախը, այսօր ԼՂՀ-ում կան ակնային վիրահատություններ կատարելու հնարավորություններ: Երկու տարի առաջ աչքի շարժական հիվանդանոց է բերվել Հայաստան, ու գործնական արտահայտություն է ստացել բուժօգնությունների կազմակերպումն արդեն տեղերում, այդ թվում՝ Արցախում:

Անցած օրերին Երեւանի Ս. Մալայանի անվան ակնաբուժական կենտրոնի տարբեր բաժանմունքների ղեկավար բժիշկների հետ Արցախում էր ՀԱՆ-ի ղեկավար, ամերիկաբնակ պրոֆեսոր Ռոջեր Հովհաննիսյանը: Նրա հետ ժամանել էին ամերիկացի այլ ակնաբույժներ: Ռ. Հովհաննիսյանը, որը 5-րդ անգամ էր այցելել Արցախ, գոհունակություն հայտնեց այստեղ ակնաբուժության ոլորտի դրական տեղաշարժի առիթով: «Գնալով լավանում է իրավիճակը, նույնն ասում են նաեւ ամերիկացի իմ գործընկերները: Ես տեսնում եմ, որ այստեղի բժիշկները ավելի են հմտանում», նշել է նա:

Ամերիկահայ ակնաբույժի կարծիքով, խնդիր է դրված Արցախում նախ եւ առաջ զարգացնել ակնաբուժական առաջնային օգնությունը, ինչպես նաեւ ստեղծել մասնագետների լայն ցանց:

Դիաբետիկ հիմքով ակնային բարդությունները Արցախում շատ ավելի արտահայտված են, որը պայմանավորված է սթրեսներով, ինչն էլ պատերազմի հետեւանք է:

Նշվեց նաեւ անհրազեկության պատճառով հասարակության անբավարար ուշադրությունը: Պրոֆեսոր Մալայանի խոսքերով, եթե գլաուկոմայի առումով բնակչության բժշկական գիտելիքների մակարդակը ինչ-որ չափով ձեւավորված է անցյալ ժամանակներից պրոֆիլակտիկ միջոցառումների շնորհիվ, ապա այլ է վիճակը դիաբետիկ հիմքով ակնային հիվանդությունների առումով: Ակնային պրոբլեմները ավելի հեշտ է ախտորոշել նախնական շրջանում եւ կիրառել ճիշտ բուժում: Նշելով այս մասին՝ պրոֆ. Մալայանը նկատեց, որ եթե Արցախի հետ իրենց համագործակցության առաջին տարիներին գերակշռում էին աչքի վնասվածքները, հատկապես ռազմական եւ դրանց հետեւանքները, ապա ներկայումս առավել շատ զգացնել են տալիս անոթային հիվանդությունները, որոնք էլ համարվում են առաջնակի անվերադարձ, ոչ բուժելի կուրության պատճառը: Պրոֆեսորի խորհրդով՝ հարկ է քառասուն տարեկանից հետո գոնե տարեկան մեկ անգամ այցելել մասնագիտական ախտորոշիչ ծառայություններ, ինչը, դժբախտաբար, չի արվում:

Արցախում գտնվելու ժամանակ Մալայանի անվան ակնաբուժական կենտրոնի մասնագետները տնօրենի գլխավորությամբ եւ պրոֆեսոր Ռոջեր Հովհաննիսյանի ու ամերիկացի ակնաբույժների մասնակցությամբ կազմակերպեցին սեմինար Արցախի ակնաբույժների համար:

Քննարկված խնդիրները օգտակար էին այս բնագավառում հետագայում ավելի արդյունավետ գործունեություն ծավալելու համար:

Իսկ ամենալավ գնահատականը տալիս են հենց իրենք հաճախորդները, որոնց կարծիքը ակնաբուժական այս անվճար ծառայությունների մասին բացառապես դրական է:

[illegible],
Ստեփանակերտ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Անցուդարձ

«Նոր ժամանակները» միշտ պայքարել է նրանց դեմ, ովքեր պայքարել են իր դեմ»

Գործելակերպը նույնն է, եղանակը՝ քաղաքակիրթ

Ընդդիմությունը հուսահատված է իր բոյկոտում, կոալիցիան վիճակը փոխելու ծրագիր չունի, երկրում ներքաղաքական ճգնաժամ է եւ դրանից ածանցվող կենդանական ոլորտի բառապաշարով համեմված քաղաքական վեճեր, որոնք գնալով վատթար խաղային բառապաշարով են ընթանում, մինչդեռ դրանց լուծման քաղաքակիրթ դասական եղանակը կա: Սա էր «Նոր ժամանակների» ղեկավար Արամ Կարապետյանի երեկվա ասուլիսում հայտնելիքի սկիզբը: Շարունակությունից պարզ դարձավ, որ «Նոր ժամանակները» լրջորեն պատրաստվում է խորհրդարանական արտահերթ ընտրությունների, որոնց լինելուն չի կասկածում, չնայած օրերս Գյումրիում ՀՀ նախագահի ելույթից ենթադրվում է, որ սահմանադրությամբ ընձեռված խորհրդարանը ցրելու իրավունքից օգտվելու մտադրություն չկա:

ՀՀ տնտեսության վիճակը, քաղաքագիտության դոկտոր Արամ Կարապետյանի գնահատմամբ, փակուղային է, քանի որ չկա արդյունաբերական զարգացման ծրագիր, եւ առկա է երկրի տնտեսական մեկուսացում, որը կվերանա Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծմամբ: Դա էլ «սկսվելու դեպքում կգնա մինչեւ վերջ պարտվողական դիրքով, ինչը բնականաբար, անընդունելի է», իսկ հակառակ դեպքում մնում է կամ փակուղին, կամ արդյունաբերական զարգացման մասին մտածելը:

Ըստ Արամ Կարապետյանի էլ, ինքն ու Արտաշես Գեղամյանն իրար տարբեր «կալիբրների» քաղաքական գործիչներ են, քանի որ, ուր քաղաքագիտության դոկտորը, ուր խորհրդային քաղաքականության միջանցքներում իրականացվող ինտրիգներին մասնակցության հնարավորություն չունեցած մարդը, որը, Կարապետյանի գնահատականով, «կամ քաջություն չունի հանձն առնելու, որ իրեն անվանել է գործակալ, իշխանությունների դրածո, կամ էլ այս փուլում ինքն իրեն պարտված համարելով չի ուզում ամբողջությամբ մտնել քաղաքական վեճի մեջ»: Կարապետյանը հետաքրքրված է, որ եթե ոչ իրեն, ապա ո՞ւմ է Գեղամյանը հասցեագրել ասելիքը: Եվ եթե վերջինս ոչինչ չի ասել, ապա ինչո՞ւ է այդ մասին գրել նրա կուսակիցը Ալեքսան Կարապետյանը: Իրավիճակում տրամաբանության բացակայություն արձանագրելով «Նոր ժամանակների» ղեկավարը թեեւ վերջնական

պատասխան ակնկալում է դատարանից, այնուամենայնիվ, հարցեր ուղղեց Արտաշես Գեղամյանին՝ ելնելով նրանից, որ վերջինս խախտել է դատական նիստից առաջ իրենց «հակամարտությանը» չանդրադառնալու պայմանավորվածությունը:

Արամ Կարապետյանն ուզում է իմանալ, թե ինչ է նշանակում Սերժ Սարգսյանի հարցազրույցում տրված տեղեկությունը Գեղամյանի 3 միլիոնից 10 անգամ էժան լինելու մասին: Նաեւ հետաքրքրված է, թե արդյոք մոսկվաբնակ Արքակ Խաչատրյանը ծերբակալվել է Գեղամյանի ընտրարշավը ֆինանսավորելո՞ւ համար: Սրանով չեն սահմանափակվում Գեղամյանին ուղղված Կարապետյանի հարցերը, եւ եթե «դրանք ներկայացնելուց Գեղամյանը չհանգստանա, ավելի անողոք ու մեծաքանակ կլինեն հաջորդ հարցերը, որոնց կհետեւի բարոյական վնասի փոխհատուցման պահանջ ու ստանալու դեպքում կտրամադրվի մանկատներին: Գեղամյանի արժեքի շուրջ տարածված լուրերի իրականությանը չհամապատասխանելու դեպքում Կարապետյանը կոչ արեց դրանք տարածողներին դատական պատասխանատվության ենթարկելու հայց ներկայացնել:

Ըստ բանախոսի, Գեղամյանի բարոյահոգեբանական առկա վիճակի զարգացման դեպքում վերջինս շուտով կսկսի քայլել փողոցներում ու բղավել. «Պահեք ինձ, պահեք, թե չէ կսպանեն»: Քաղաքակիրթ ձեւերից օգտվելու կոչ անող Արամ Կարապետյանը թեեւ քաղաքակիրթ բառապաշարով որակեց վերջին ժամանակներում ախոյան դարձած Արտաշես Գեղամյանին, սակայն ցավալիորեն զերծ չմնաց հայրենական քաղաքական դաշտում, իր իսկ գնահատականով, տեղ գտած ոչ քաղաքագիտական մտածողությունից: Ճիշտ է, դրա պատճառը, ըստ Կարապետյանի, իրեն հատուկ քաղաքագիտական մտածողության, լեզվապաշարի դեմ ներկայացվող «սուտն ու վայնասունն են»: Բայց չափ ու սահմանի խախտմամբ հնարավո՞ր է դրանք ճանաչելու կոչ անել, որով էլ բանախոսն ավարտեց իր ասելիքը: Նախորդել էր իր իշխանամետ թե ընդդիմադիր լինելը պարզելու առնչությամբ հարց, ի պատասխան որի, հանգամանորեն ներկայացնելով քաղաքական դաշտ մտնելու առաջին օրվանից իր եւ իր կողմնակիցների հանդեպ գործադրված հալածանքների պատմությունը, Արամ Կարապետյանը հայտարարեց. «Ես այն իշխանամետն եմ, որի դեմ պայքարել են», եւ եթե որեւէ մեկը կփաստի ավելի հալածված քաղաքական գործչի, ապա Կարապետյանը կհայտարարի, որ ինքն իշխանամետ է:

Այսօր Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում կլսվի Արամ Կարապետյանի հայցն ընդդեմ Արտաշես Գեղամյանի եւ Ալեքսան Կարապետյանի:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

Օսկանյանն ասում է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի բուն պատճառը Ղարաբաղի հարցը չէր

Սկիզբը էջ 1

Հիշեցնենք, որ, ըստ այդ տարբերակի, առաջին փուլում ղարաբաղյան ուժերը դուրս էին բերվում ադրբեջանական շրջաններից, որից հետո միայն որոշվում էր Ղարաբաղի կարգավիճակը: Հայաստանի առաջին նախագահն ընդունելի էր համարում այդ տարբերակը, մինչդեռ գործող իշխանությունները փուլային լուծումը համարում են անընդունելի եւ պնդում, որ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի շահերից է բխում կարգավորման փաթեթային տարբերակը, ըստ որի նախ եւ առաջ որոշվում է Ղարաբաղի կարգավիճակը:

Ըստ Օսկանյանի, այսօր բանակցությունները հայկական կողմի համար վատ հունում չեն եւ միայն 1-2 ամիս հետո կպարզվի՝ Բաքուն գնո՞ւմ է կարգավորման այն ճանապարհով, որի հիմքը դրել են Ռոբերտ Քոչարյանն ու հանգուցյալ Հեյդար Ալիեւը:

Ուսանողներից մեկի հարցին, թե Երեւանը Ղարաբաղի կարգավիճակի ի՞նչ ապագա է տեսնում, Օսկանյանը նշեց՝ Հայաստանը խնդիր է դնում հասնել Ղարաբաղի ժողովրդի ամբողջական ինքնորոշմանը: Արտգործնախարարը ցանկալի համարեց ոչ միայն Ղարաբաղի ինքնորոշումը, այլեւ վերամիավորումը Հայաստանի հետ:

Հնարավո՞ր է ղարաբաղյան հարցում խաղաղության պարտադրումը, ինչը մասնավորապես միջազգային հանրությունը կիրառել է Բալկաններում: Օսկանյանի գնահատմամբ, միջազգային հանրությունը խաղաղության պարտադրման է գնում այն դեպքում, երբ զինված հակամարտությունը շարունակվում է, զոհերի թիվն օրեցօր աճում: Բալկաններում, ըստ արտգործնախարարի, կար նաեւ Սլոբոդան Միլոշեւիչի նման մի ղեկավար, որը գնում էր միջազգային հանրության դեմ:

Օսկանյանը հակամարտությունների կարգավորման առումով որպես պարտադրանքի օրինակ հիշեցրեց Կիպրոսի տարբերակը՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի առաջադրած պլանը: Կիպրոսում հույների եւ թուրքերի միջեւ հարցերի մեծ մասի շուրջ ձեռք էր բերվել պայմանավորվածություն, լուծման կարոտ էին մնացել երկրորդական հարցերը: Օսկանյանի կարծիքով, Անանի պլանը կարելի է համարել խաղաղության պարտադրման փորձ: Ի դեպ, արտգործնախարարը հիշեցրեց, որ Քի Վեսթում (2001 թ. ապրիլ) Հեյդար Ալիեւը համաձայնել էր հակամարտության կողմերին միջնորդների առաջարկած լուծման տարբերակին, բայց չուներ Ադրբեջանի ժողովրդի հավանությունը: Եվ եթե այդ օրերին միջազգային հանրությունը գնար խաղաղության պարտադրանքի ճանապարհով, ապա, ըստ Օսկանյանի, դա կարող էր աշխատել, հետեւաբար հնարավոր էր, որ հարցը լիներ կարգավորված:

Թե ինչպիսի լուծում էր առաջարկվում Քի Վեսթում, մասամբ արդեն պարզել է մամուլը: Ըստ փարիզ-քիվեսթյան պայմանագրի (հոդված 2), Ղարաբաղը միացվում էր Հայաստանին: Քի Վեսթից վերադառնալով Բաքու, Հեյդար Ալիեւը լրագրողներին ասաց. «Հայկական կողմը Ղարաբաղի համար անկախություն էր ուզում»:

Ադրբեջանի իշխանությունները սպասում են, թե Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի շահագործումից հետո Ադրբեջանը միլիոնավոր դոլարներ կստանա, եւ ակնարկում են ղարաբաղյան հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու հնարավորությունը:

Օսկանյանն ուսանողներին ասաց, որ տեսականորեն պատերազմի վերսկսումը հնարավոր է, բայց գործնականում քիչ հավանական: Պատերազմի գնալը հեշտ ճանապարհ չէ, երբ նավթամուղը գործի, Ադրբեջանի կայունությունը եւ խաղաղությունն անհրաժեշտ եւ կարեւոր գործոն կլինի ներդնողների, նավթային կոնսորցիումների համար: Այդ դեպքում, ըստ Օսկանյանի, պատերազմ սկսելու որոշումը միայն Ադրբեջանին վերապահված չի լինի: «Կարծում եմ, նավթամուղն այս առումով ավելի դրական դեր կարող է ունենալ», ասաց Օսկանյանը:

Ստեղծվեց Իսրայելի հայերի միություն

Վերջին տասը տարիներին Իսրայելում բնակություն հաստատած հայաստանցիներն օրերս հավաքվել են Բաթյամ քաղաքում՝ նշելու հայկական նոր կազմակերպության ծնունդը: Իսրայելում Հայաստանի հյուպատոս Ցոլակ Մոմջյանն այդ առիթով քաղաքի ռեստորաններից մեկում հյուրասիրություն է կազմակերպել, որին մասնակցել են Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպան Արմեն Սմբատյանը եւ Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարանի ներկայացուցիչները:

Իսրայելի հայերի միության ղեկավար է ընտրվել արփիկցի Աբրահամ Չոփիկյանը: Նա ասել է, որ միության գլխավոր նպատակը Իսրայելում բնակվող հայաստանցի ընտանիքներին օգնելն է, քանի որ վերջիններս դժվարություններ են կրում հատկապես աշխատանք գտնելու հարցում: Հայ-իսրայելական առեւտրային հարաբերությունների հետագա զարգացմանն աջակցելը նույնպես միության հիմնական նպատակներից է:

Ռ. Պ.

Օրենքով հանրահավաքից առաջ

Սկիզբը էջ 1

Քաղաքապետարանն ու դատական ատյանները ղեկավարվել են նախագահական նստավայրից եկած հրահանգներով: Ի սկզբանե օրենքը հակասում է նաեւ մեր սահմանադրության մեջ ամրագրված ազատ երթեր ու ցույցեր անելու մարդկանց իրավունքին: Եվ եթե այդպես է, պարզ տրամաբանությամբ, առաջնային պիտի լինեն միջազգային պարտավորվածությունները: Այս նորմի պահպանումը, սակայն, ընդամենը ընդդիմադիրների երազանքների ոլորտից է:

Գրիգոր Հարությունյանը մասնանշեց հանրահավաքի օրինականությունն ապացուցող այլ փաստարկ եւս. հանրահավաքը թույլատրել չթույլատրելու վերաբերյալ որոշման մասին, ըստ օրենքի, պիտի տեղեկացվի 24 ժամվա ընթացքում: Մերժման մասին իրենք տեղեկացել են ժամկետն անցնելուց հետո եւ համարում են, որ թույլտվություն տրվել է: Ընդդիմադիրները համոզված են, որ հանրահավաքը պիտի կայանա թեկուզ նրա համար, որ իշխանությունները չկարծեն, թե կարող են բռնանալ հասարակության ազատ կամքի վրա: Մեջբերվեց նաեւ Եվրոխորհրդի բանաձեւը, որում իշխանություններին կոչ է արվում թույլատրել խաղաղ հանրահավաքները, եւ զերծ մնալ մարդկանց ազատության չարդարացված սահմանափակումներից:

«Ազգի» հարցին, թե ընդդիմադիրներն արդյոք բացառո՞ւմ են ապրիլի 13-ի կրկնությունը, երբ իշխանություններն իրենց գործողությունները օրենքով արդարացնելու հնարավորություն ունեն, Ալբերտ Բազեյանը պատասխանեց. «Քիչ հավանական եմ համարում, որ ապրիլի 13-ի իրադարձությունները կրկնվեն, բայց եւ չեմ բացառում դրա հավանականությունը: Չեմ կարծում, որ այդ իրադարձությունները մեծ ողբերգություն էին: Հակառակը, հասարակության առաջ բացվեց իշխանությունների դեմքը: Իսկ եթե կրկնվեն, մենք ինքնապաշտպանության կդիմենք ձեռքերով, ինչպես նախորդ անգամ»:

Շարունակելու են հանրահավաքը, անգամ եթե ոստիկանները դադարեցնելու հրահանգ տան: Հանրահավաքից հետո երթ կլինի թե ոչ, առայժմ հայտնի չէ, այդ մասին որոշում կընդունվի իրավիճակի թելադրանքով:

Լրագրողներին հետաքրքրում էր նաեւ, թե ընդդիմության որոշ ներկայացուցիչների արտասահմանյան այցերը, մասնավորապես Ալեքսան Կարապետյանի այցը Մեքսիկա, որքանով են նպաստում իշխանափոխության սցենարի իրականացմանը: «Ազգային միաբանության» անդամ Կորյուն Առաքելյանը բացատրեց, որ թեեւ այդ շրջագայությունները չեն մտնում խորհրդարանի աշխատանքները բոյկոտելու ծրագրի մեջ, բայց այդ պատգամավորներն էլ, ինչպես ամեն ոք, ազատ են իրենց որոշումներում:

Ասուլիսի ընթացքում հրապարակվեց նաեւ «Արդարություն» դաշինքի, «Ազգային միաբանության», Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության միացյալ հայտարարությունը: Դրա ոգին ու տառը նույնն են, ինչ նախորդ հայտարարություններինը՝ «Իշխանությունների գործողությունները օրենքից դուրս են եւ իրականում ուղղված են երկրում բռնապետության հաստատմանը, այլ ոչ թե երկխոսության միջոցով հանրապետությունում առկա քաղաքական ճգնաժամի հաղթահարմանը»: «Արդարություն» խմբակցության անդամ Թաթուլ Մանասերյանը ներկա իշխանությունների անօրինականությունը մասնավորեցրեց տնտեսական ասպարեզում՝ բերելով իշխանությունների ներկայացրածին հակոտնյա փաստեր: «Ներկա իշխանությունները պիտի պատասխան տան նաեւ տնտեսական հանցագործությունների համար: Տնտեսական աճ չի կարող լինել մի երկրում, ուր տնտեսությունը քրեածին է, եւ ապացույցներից մեկը ԱԺ վերահսկիչ պալատի հաշվետվությունն էր: Մի երկրում, ուր պետբյուջեն իր դեֆիցիտով աճող կախվածության մեջ է արտաքին աղբյուրներից, քանի որ ներքին սնող աղբյուր չկա», վկայաբերումներ արեց նա:

Քաղաքական գործիչները չեն կարող կամիկաձեներ լինել

Հայտնի է, որ Արամազդ Զաքարյանը եւ Սուրեն Սուրենյանցն ազատ են արձակվել «գործուն զղջում» արտահայտելու շնորհիվ: Այս առիթով «Հայկական ժամանակ» թերթի թղթակցի հարցադրմանը Ալբերտ Բազեյանը երեկ պատասխանեց. «Ես չեմ համարում, որ Սուրեն Սուրենյանցն ու Արամազդ Զաքարյանը «գործուն զղջացել» են: Դրանում կհամոզվենք նրանց հետագա քաղաքական վարքագծով: «Գործուն զղջացել» են ուրիշները, այդ թվում նաեւ մեր կողմից հարգված քաղաքական գործիչները, որոնք շատ «գործուն» փախել են Հայաստանից (Բազեյանը, այնուամենայնիվ, չբացահայտեց, թե ում նկատի ունի):

Մարդը պատասխանատվություն ունի եւ իր ընտանիքի ու հարազատների, եւ իր քաղաքական համախոհների հանդեպ: Մի կողմից քաղաքականությունը քաղաքական գործչից պահանջում է կամիկաձեի վարքագիծ, մյուս կողմից մարդկայնորեն կարելի է հասկանալ նրանց»: Արամազդ Զաքարյանի մայրը ծանր հիվանդ է, եւ նա չէր կարող այլ կերպ վարվել:

Ինչ վերաբերում է Սուրեն Սուրենյանցին, ըստ Ալբերտ Բազեյանի, նրան ազատ են արձակել առողջական վիճակի վատացման պատճառով: Դատական փակ նիստում նա ընդամենը ցուցմունք է տվել, թե ինքն ափսոսում է, որ իր քաղաքական գնահատականները որակվում են իբրեւ վիրավորանք իշխանությունների հասցեին:

Կ. Դ.

Հոգեւոր խնդիրներ

Շարունակելով մնալ այն կարծիքին, որ սխալ է Հայ եկեղեցու միջամտությամբ կատարված փոփոխությունները համարել ծեսական եւ էականորեն ոչինչ չփոխող, կարեւորելով, որ այլեւս օրենքով է համարը վերահասցեագրվել անձից փաստաթղթին, որ որոշ չափով ճշգրտվեց քարտերի կիրառման ոլորտը եւ վերացվեց անսահմանություն

ռավոր անհատական տվյալների թվային արտահայտությունները փոխարինվեն քարտերի պարզ հերթական համարով (սա նաեւ ԵԽ փորձագիտական հանձնախմբի պահանջն է).

3. Եթե ինչ-ինչ պատճառներով անհնարին է լիովին փոխել քարտերի համարակալման գործող եղանակը (իսկ դա անհնարին չէ), ապա՝

ա) օրենքը սահմանելու է քարտի համարակալման երկու եղանակ,

յացնել» ինչ-որ մեկին:

3. Առանձին հոդվածով ներկայացնել հասկացությունների ցանկն ու իմաստը: Օրենքում նշված է, որ քարտին առնչվող անհատական տվյալներն են քաղաքացու անուն-ազգանուն-հայրանունը, սեռը, ծննդյան տվյալներն ու անձը հաստատող փաստաթղթի համարը, առանց զանազանելու այս՝ ընդամենը քարտ ստանալու համար անհրաժեշտ տվյալներն այն անհատական

լրանալուց հետո ՀՀ օրենսդրությամբ թույլատրվում է նրա ընդգրկումը վարձու աշխատանքում այդպիսի իրական ընդգրկման պահից:

Կիրառման ոլորտներ

1. Այո, օրենքում ճշգրտվել է ոլորտը, վերացվել է դավադիր «այլ պետական եւ ոչ պետական ծրագրեր» հիշատակող կետը, սակայն ակնհայտ է, որ օրենքը դուրս

են հատուկ համակարգում, ինչպես նաեւ այլ թղթային կրիչի վրա, ինչը հնարավորություն կտա արագ վերականգնելու քաղաքացու սոցիալական խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ տվյալները համակարգչային կրուտների դեպքում.

2. արգելվում է տվյալներ պարունակող այդ հատուկ համակարգչի օգտագործումը որեւէ այլ նպատակով, դրա միացումը համակարգչային կամ ինտերնետային ցանցին.

Սոցիալական քարտեր. խնդիրներ եւ լուծումներ

ՌԱՖԱՅԵԼ ՊԱՊԱՅԱՆ

ՀՀ Սահմանադրական դատարանի եւ Հոգեւոր գերագույն խորհրդի անդամ, իրավագիտության դոկտոր

Շարունակվում է սոցիալական քարտերի համակարգի ներմուծումը Հայաստանում: Ապշեցուցիչ է այս ողջ գործընթացում որեւէ իրավական կամ բարոյական զսպանակների անտեսումը, ասես թե քիչ համոզիչ բացատրությունների կամ փաստարկների բացակայությունը, պարզունակ պարտադրանքի, սպառնալիքների գերակայությունը, խաբեությունների երկար շարքը: Չարաբաստիկ երեք վեցյակների չարչրկված հարցն առանձնակի է. սոցապ. նախարարությունը բազմիցս պաշտոնապես բարձրաձայնել է, որ դրանք վերացվել են, որ լուծված են եկեղեցու առաջարկած բոլոր խնդիրները, եւ միայն վերջերս Ռուսաստանից եկած վերծանությունից է պարզվում, որ այնուհանդերձ վեցյակները կան, այն էլ անփոփոխ: Եթե իրոք այդպես է, ստիպված պիտի ավելացնեմ, որ չզլացան նաեւ մայր եկեղեցուն խաբել:

Վստահության լիմիտը սպառված լինելու պայմաններում ամենաճիշտն է ընդհանրապես հրաժարվել բոլոր առումներով վարկաբեկված այս համակարգից: Սակայն վերոշարադրյալ համառությունն ու ներմուծման մեթոդների անխտրականությունը հուշում է, որ թերեւս անհավանական է ակնկալել, որ կհաջողվի այդքան շահագրգիռ ներմուծողներին պարտադրել այդ քայլը: Դա նշանակում է, որ համակարգը վերացնելու ուղղությամբ ջանքերին զուգահեռ պետք է առաջարկել օրենքում այնպիսի փոփոխություններ, որոնք կվերացնեն հասարակության աղաղակող դիմակայությունն առաջացնող բազմաթիվ անհեթեթություններ, վտանգներ, հակաիրավական նորմեր:

թաքցնող ձեւակերպումը քարտերը «այլ պետական եւ ոչ պետական ծրագրեր իրականացնելիս» կիրառելու առումով, այնուհանդերձ, կուզեի տարբերակել «հոգեւոր խնդիր» հասկացության երկու հարթություն. մեկը՝ անձի հոգու վտանգումն է, երկրորդը՝ երկրի հոգեւոր այլակերպումը: Այն, որ, ըստ իս, վերացվել է այս երկու վտանգներից առաջինը, չի նշանակում, որ վերացվել է նաեւ երկրորդը: Պնդում եմ, որ անաստված երկրում ապրող քրիստոնյան էլ է պահպանում իր աստվածապաշտական էությունը, եւ չի կարող կասկածի տակ դրվել այն շատերի հոգու փրկությունը, որոնք ապրեցին մարտնչող աթեիստական երկրում կամ համակենտրոնացման ճամբարներում: Անգամ եթե շտրիխ-կոդում իրոք առկա է նեռի թիվը, դա ոչ թե քարտի անտեղյակ սեփականատիրոջ հոգու խնդիր է, այլ համակարգում այդ թիվը ներդնելու հանդգնություն ունեցող ծառայությունների, ուժերի, անձերի հոգու փրկության հարց:

Այնուամենայնիվ, կարծիքը, թե սպառնալիքը քարտ ստացողի հոգուն վերացել է, իմն է, եւ այս առումով կարող եմ կրկնել այն, ինչ ասել էի հարցին վերաբերող իմ առաջին հոդվածում. կարեւոր չէ, թե ի՞նչ է կարծում Սինոդը կամ աշխարհիկ իշխանությունը, Նախարարը կամ ես, քանի որ սա յուրաքանչյուրի համոզմունքի խնդիր է: Ակնհայտ է, որ համակարգը գործելու նախաշեմին երկրի բնակչության մի ստվար զանգված մնաց իր այն համոզմունքին, որ անվճար քարտի դիմաց նա վճարելու է իր հոգու փրկությամբ: Ապրուստի միջոցներից զրկելու սպառնալիքով այս անձանց քարտերի պարտադրումը ՀՀ Սահմանադրության 23-րդ հոդվածում ամրագրված խղճի եւ համոզմունքի ազատության կոպիտ ոտնահարում է, նաեւ մարդուն իր կարծիքից հրաժարվելու հարկադրանք, ինչը արգելված է սահմանադրության 24-րդ հոդվածով:

«Սոցիալական ապահովության քարտերի մասին» ՀՀ օրենքում պետք է

1. ամրագրվի, որ քարտի ձեւավորման, կիրառման ընթացքում, ծրագրային «բանալիներում» (շտրիխ-կոդում) արգելվում է որեւէ կրոնական խորհրդաբանության օգտագործումը.

2. փոխվի քարտի համարի ձեւավորման եղանակը, համարում նե- մեկը՝ գործողը, մյուսը՝ քարտի հերթական համարի կիրառումով.

բ) քաղաքացուն հնարավորություն է ընձեռվելու հայտում նշել երկու եղանակներից այն, որը համահունչ է իր կրոնական կամ այլ համոզմունքներին. այս իրավունքը չի լինելու «միանվագ», եղանակը փոխելու պահանջ կարող է ներկայացնել նաեւ արդեն քարտի տեր դարձած անձը, հայտարարելով, որ իր քարտի համարակալման եղանակն այլեւս համահունչ չէ իր կրոնական կամ այլ համոզմունքներին.

գ) ամրագրվելու է, որ քաղաքացու այս պահանջը ենթակա է պարտադիր կատարման, առանց որեւէ այլ հիմնավորումներ պահանջելու:

Չարաշահումների եւ խաբեությունների արգելակում

Օրենքն իրենն է հաշվարկած չարաշահումների եւ խաբեությունների վրա՝ որպես կիրարկման միջոց:

Չարաշահումները բացառելու համար անհրաժեշտ է.

1. 5-րդ հոդվածում շարադրել բուն նպատակը, որը լինելու է. անձի սոցիալական ապահովության համար անհրաժեշտ նրա անհատական տվյալների ճշգրտության ապահովումը՝ անձի նույնականացման (իդենտիֆիկացիայի) միջոցով: Մնացյալը, որ շարադրված է այս հոդվածում «տեղեկատվության փոխանցման գործընթացների կանոնակարգումը, բարելավումը եւ քաղաքացու անհատական տվյալների գաղտնիության ապահովումը», մոլորության մեջ գցելու համար իրար կցված դատարկ բառեր են, քանի որ օրենքում այս հարցերին որեւէ անդրադարձ չկա: Տվյալների փոխանցման կարգի հանձնումը գործադիրի քմահաճույքին (հ. 7, մաս 2, հ. 8, մաս 2), պաշտպանության խնդրի փոխանցումը գոյություն չունեցող օրենքին (հ. 8, մաս 3) ոչ կարգավորում է, ոչ էլ գաղտնիություն ապահովում:

2. Իրավական գրագետ տեսքի բերել հիշյալ 13-րդ հոդվածը. եթե հոդվածի 1-ին մասով «քաղաքացին իրավունք ունի ստանալու սոցիալական քարտ», այսինքն կարող է ստանալ կամ չստանալ, ի՞նչ տրամաբանությամբ է, որ նույն հոդվածի 2-րդ մասով նույն «քաղաքացին պարտավոր է իր սոցիալական քարտը ներկայացնել» ինչ-որ մեկին:

տվյալներից, որոնք հետո են կուտակվելու քարտի համարի տակ: Ենթադրելի է, որ սոցիալական քարտի համարի տակ կուտակվող անհատական տվյալների իմաստը «Անհատական տվյալների մասին» օրենքի 3-րդ հոդվածով սահմանածն է. «Ֆիզիկական անձին վերաբերող փաստերի, դեպքերի, հանգամանքների մասին ցանկացած տվյալ»: «Սոցիալական քարտերի ապահովության մասին» օրենքի ձեւակերպմամբ («սոցիալական քարտերի տեղեկատվական բազան սոցիալական քարտ ստացած քաղաքացիների անհատական տվյալների ամբողջությունն է» - հ. 6) հաստատվում է, որ իրոք սոցիալական քարտերի համարների տակ հավաքվելու է հենց այն, ինչ նկատի ունի «Անհատական տվյալների մասին» օրենքը: Ձեւակերպումը պիտի հիմնովին վերափոխվի, արձանագրելով, որ սույն օրենքում հիշյալ տերմինը նշանակում է բացառապես այն տվյալները, որոնք կոնկրետ քաղաքացու կոնկրետ սոցիալական խնդիրը լուծելու համար անհրաժեշտ են այդ խնդիրը լուծող կոնկրետ մարմնին: Անթույլատրելի է եւ չափազանց վտանգավոր «Սոցիալական քարտերի ապահովության մասին» օրենքում «անհատական տվյալներ» տերմինի բովանդակությունը կապել «Անհատական տվյալների մասին» օրենքում ամրագրված իմաստի հետ:

4. Օրենքում հատուկ կետով սահմանել, որ արգելվում է. ա) քարտի համարը դիտարկել կամ օգտագործել որպես անձի անհատական համար (ներառյալ որպես այդպիսին դրա ֆիքսումն անձնագրում), բ) այդ համարի տակ հավաքել որեւէ այլ տեղեկություն, որն անհրաժեշտ չէ անձի սոցիալական խնդիրների լուծման համար:

5. Որպես սույն օրենքի սուբյեկտներ դիտարկել միայն այն անձանց, ովքեր գտնվում են պետության հետ ֆինանսական հարաբերություններում: Ասել է թե՝ իր որդու խնամքի տակ գտնվող ծերունը, կամ աշխատատեղերի հայտնի «դեֆիցիտի» պատճառով չաշխատող ու ծնողների միջոցներով ապրող երիտասարդը, այսինքն՝ այն չափահասները, ովքեր որեւէ ֆինանսական խնդիր չունեն պետության հետ, չունեն նաեւ քարտ ստանալու պարտավորություն: Անչափահասը կարող է ստանալ քարտ այն տարիքից, որը

է գալիս սոցիալական խնդիրների շրջանակներից եւ ընդգրկում է քաղաքացի-պետություն հարաբերությունների ավելի լայն դաշտ, որի մասնատվելու կարիքը դեռ առկա է: Կարեւոր է նախատեսել առանձին-առանձին հարկատուի քարտ, թոշակառուի քարտ եւ այլն իրարից տարբերվող համարներով, եւ եթե դրան դիմադրում են սոսկ ֆինանսական միջոցների սղության պատճառով, վստահ եմ, որ բնակչությունը կողջունի այդ քայլը նույնիսկ քարտը վճարովի դառնալու պայմանով:

2. Անհրաժեշտ է օրենքով բացառել տվյալների կենտրոնացումը մեկ տեղում, սահմանել, որ յուրաքանչյուր մարմին՝ աշխատավարձ հատկացնող, թոշակ նշանակող թե նպաստ հատկացնող, իրավասու է հավաքել միայն այն տեղեկությունը քաղաքացու մասին, որն անհրաժեշտ է այդ մարմնի իրականացրած սոցիալական ծառայությունն իրագործելու համար: Պետք է հստակ եւ սպառիչ թվարկել, թե ո՞ր դեպքերում է թույլատրելի այս մարմինների միջեւ տեղեկատվության փոխանակումը:

3. Պետք է բացառել քարտի պարտադրանքը՝ բանկում հաշիվ բացելիս, եւ եթե այդքան անխուսափելի է այս բնագավառում քարտային համակարգի ներմուծումը, այն պիտի կարգավորվի այլ օրենքով, ուր նախատեսվելու են «Բանկային գաղտնիքի մասին» օրենքի պահանջների կատարումը երաշխավորող նորմեր:

4. Օրենքից վերացվելու է ցանկացած անհասկանալի ձեւակերպում, մասնավորապես, օր., 11-րդ հոդվածի 1 մասի 5-րդ կետը, որով սահմանվում է քարտի կիրառման եւս մի մշուշոտ ոլորտ. «Պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պետական եւ համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների թղթային ու ինքնաշխատ տեղեկատվական բազաները վարելիս»:

Տվյալների պահպանությունն ու պաշտպանությունը

Այս խնդրին պետք է հատկացնել մի ամբողջ գլուխ, որի հոդվածներում պետք է սահմանել, որ.

1. տվյալները պահպանվելու

3. այս պահանջների կատարումը վերահսկելու նպատակով հիմնվում է հատուկ վերահսկիչ մարմին՝ անկախության լայն օրենսդրական երաշխիքներով: Այս մարմինը գործելու է հրապարակայնորեն եւ օրենքով պիտի պարտադրված լինի տվյալների պահպանության ու պաշտպանության վիճակը ներկայացնել ՀՀ իշխանության բարձրագույն մարմիններին, ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանին օրենքով սահմանված պարբերականությամբ, իրավապահ մարմիններին, մարդու իրավունքներով զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին, ԶԼՄ-ներին համապատասխան պահանջ ներկայացնելու դեպքում, ինչպես նաեւ ցանկացած քաղաքացուն՝ իր տվյալների պաշտպանության վիճակի մասին տեղեկանալու ցանկության դեպքում.

4. վերադասության կամ դատական կարգով բողոքարկվել կարող են ոչ միայն սոցիալական քարտին վերաբերող որոշումները (ինչպես գործող օրենքում է), այլ նաեւ իրավասու մարմինների, պաշտոնյաների օրենքով չնախատեսված կամ արգելված ցանկացած գործողություն:

Մինչ խորհրդարանի արձակուրդը մնում է մեկ եռօրյա, որից հետո գալու է հուլիսի 1-ը: Ակնհայտ է, որ մեծ ցանկության դեպքում էլ այս փոփոխությունները չեն կարող ընդունվել մինչ այս ժամկետը, որից հետո մեր հայրենակիցներից շատերը զրկվելու են ապրուստի նույնիսկ այսօրվա կցկտուր միջոցներից: Ուստի ներկայումս ամենաճիշտ քայլը կլիներ ընդունել ընդամենը մեկ փոփոխություն գործող օրենքում. փոխել հիշատակված ամսաթիվը, հետաձգելով կիրառման ժամկետը: Սա հնարավորություն կտա լրջորեն մշակել օրենքը, հաշվի առնելով նաեւ վերոշարադրյալը: Եթե խորհրդարանը կարողանա հաղթահարել նախարարության ակնկալվող դիմադրությունը եւ նոր օրենքով կամ հիմնում լրացումների միջոցով ընդունի այս բոլոր կետերը, որոնք իհարկե, սպառիչ չեն, գտնում եմ, որ այժմ տեսանելի հիմնախնդիրները մեծամասամբ կլուծվեն: Եթե դա տեղի չունենա, ուրեմն խորհրդարանը չի կարողանում կատարել իր սահմանադրական ֆունկցիան՝ որպես գործադիրի հակակշիռ:

Հակաամերիկյան միտումներն Ադրբեջանում զարգանում են նաեւ իշխանական շրջանակներում

Թերեւս դրա արտահայտությունը «Սորոսի» հիմնադրամի նկատմամբ բացասական վերաբերմունքն է

Բաքվի «Խաղաղության եւ ժողովրդավարության ինստիտուտի» հակամարտությունների եւ միգրացիայի ուսումնասիրությունների բաժնի վարիչ Արիֆ Յունուսովը Երեւանում հայտարարել է, որ 2003 թ. հոկտեմբերին Ադրբեջանի նախագահական ընտրություններից եւ Իրաքում ամերիկյան զորքերի հայտնվելուց հետո ադրբեջանական հասարակության մեջ նկատելի են դարձել հակաամերիկյան եւ իսլամամետ միտումները: Այդ հարցին **«Ազգի»** հունիսի 3-ի համարում մանրամասնորեն անդրադարձավ մեր աշխատակից Թաթուլ Հակոբյանը:

Այս միտումներից թերեւս ուշագրավը հակաամերիկյաններն են, որովհետեւ դրանց զարգացումը ոչ միայն հանգեցնում է իսլամամետ միտումների առաջացմանը, նաեւ նպաստում, որ այդ միտումներն էլ զարգանան: Հարկ է սակայն նշել, որ Ադրբեջանում առկա հակաամերիկյան միտումների պարագայում խնդիրը սոսկ Արիֆ Յունուսովի երեւանյան հայտարարությունը չէ, այլեւ թուրքական ռազմավարական կենտրոնների մեկնաբանությունները:

Դրանցից առաջինը՝ «Ադրբեջանում վիճարկվում է ԱՄՆ-ի գործունեությունը» խորագրով, դեռեւս հունվարի 17-ին «Չաքերանալիզի» ինտերնետային էջում հրապարակել էր Արազ Ասլանլին, իսկ երկրորդը՝ նույն թերթի մայիսի 28-ի համարում «Ադրբեջանը մտահոգ է «Սորոսի» հիմնադրամի գործունեությամբ» Փնար Գյունգորը: Որքան էլ Յունուսովը վերոհիշյալ միտումները պայմանավորի Ադրբեջանում նախագահական ընտրություններով եւ Իրաք ամերիկյան զորքերի ներխուժմամբ, այնուամենայնիվ, չպետք է անտեսել ադրբեջանցիների ղարաբաղյան հիմնահարցի նկատմամբ ԱՄՆ-ի դիրքորոշումից բխող դժգոհությունը:

Թերեւս դժգոհության առումով պատահական չեն ղարաբաղյան հիմնահարցում Եվրոմիության ներգրավվածությունն ակտիվացնելու համար եվրոպական երկրներին Անդրկովկաս հրավիրելու Իլհամ Ալիեւի փորձերը: Ըստ երեւույթին, Ադրբեջանին թվում էր, թե Թուրքիայի դաշնակից ԱՄՆ-ի աջակցությունը բավարար է Լեռնային Ղարաբաղի հարցը տարածքային ամբողջականության սկզբունքով լուծելու համար: ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվտանգության խորհրդական Կոնդոլիզա Ռայսի «Ղարաբաղյան հիմնահարցում Քիվեսթյան սկզբունքներին վերադառնալու» մասին Մոսկվայում արած հայտարարությունը գերազանցեց Ադրբեջանի ենթադրությունները:

Այս պայմաններում միանգամայն տրամաբանական էր, որ հակաամերիկյան միտումների զարգացումը նոր թափ ստանար, իսկ դրան նպաստեին Իլհամ Ալիեւի իշխանությունները: Համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ Թուրքիայի ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնի կովկասյան բաժնի աշխատակից Ասլանլու մեկնաբանությանը, որտեղ նշվում է, որ Միլլի մեջլիսը այս տարվա հունվարի 13-ի նիստում քննարկել է Ադրբեջանում ԱՄՆ-ի գործունեությունը, իսկ քննարկումները տեղիք են տվել լուրջ վիճաբանությունների: Այնուհետեւ մեկնաբանն ավելացնում է. «Ադրբեջանական հասարակությունը մշտապես վիճարկել է ԱՄՆ-ի գործունեությունը: Այդ վիճարկումներում ընդգծվել է, որ Ադրբեջանում ԱՄՆ-ի բուն նպատակը երկրի շահագործումն է, որը քողարկվում է ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների վերաբերյալ արտահայտություններով»:

Ինչ վերաբերում է Եվրասիական ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնի կովկասյան բաժնի աշխատակից Գյունգորին, ապա նա Ադրբեջանում ծավալվող հակաամերիկյան տրամադրություններին անդրադառնում է ոչ թե ուղղակի, այլ դրանք պայմանավորում է «Սորոսի» հիմնադրամի գործունեությամբ: Ինչո՞ւ: Մինչ հարցին պատասխանելը նշենք, որ այս կառույցի պաշտոնական անվանումը ոչ թե «Սորոսի» հիմնադրամ է, այլ «Բաց հասարակության ինստիտուտ-Ադրբեջանի օժանդակության հիմնադրամ»: Քանի որ այս կառույցն ընդամենը օժանդակել է Վրաստանի «վարդյա» հեղափոխությունը, իսկ դրա հետեւանքներն անհանգստացրել են նախկին ԽՍՀՄ-ի երկրներին, ուստի նրանցից Բելառուսի եւ Ռուսաստանի օրինակով հիմնադրամը վտարվել է նաեւ Ուկրաինայից եւ Ուզբեկստանից:

Չի բացառվում, որ «Սորոսի» հիմնադրամին երկրից վտարեն նաեւ ադրբեջանական իշխանությունները: Համենայն դեպս, Գյունգորի մեկնաբանություններն այդպիսի ենթադրության հիմքեր են տալիս: Ահա թե ինչ է գրում նա. «Ադրբեջանում իշխանամետ կուսակցությունները տարբեր առիթներով արտահայտում են «Սորոսի» հիմնադրամի գործունեությունից բխող իրենց մտահոգությունները: Քանի որ ադրբեջանական իշխանությունները խուսափում են ուղղակի քննադատել հիմնադրամի գործունեությունը, ուստի այդ պարտականությունն իրենց վրա են վերցնում նշված կուսակցությունները: Ինչպես հայտնի է, Ադրբեջանում ընդդիմությունն առարկելով 2003 թ. հոկտեմբերի 15-ի նախագահական ընտրությունների արդյունքները, բողոքի ցույցեր էր կազմակերպել, որը իշխանությունները բիրտ ուժի միջոցով ճնշել են: Ներկայումս ադրբեջանական ընդդիմությունը «բուսական կյանք» է տարում: Իշխանություններն անհանգստացած են, որ «Սորոսի» հիմնադրամն ընդդիմությանը կվերադարձնի բնականոն կյանքի, ինչպես դա արեց Վրաստանում եւ Հայաստանում»:

«Սորոսի» այսպես կոչված հիմնադրամն ամերիկյան կառույց է: Դրա նկատմամբ ադրբեջանական իշխանությունների՝ երկրում իշխանամետ կուսակցությունների միջոցով արտահայտվող բացասական դիրքորոշումը ցույց է տալիս, որ հակաամերիկյան միտումներն Ադրբեջանում զարգանում են ոչ միայն հասարակության մեջ, այլեւ իշխանական շրջանակներում:

[illegible]

ԵԽԽՎ-ն «բարելավված» է տեսնում Չեչնիան

Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) զեկուցողներ Ռուդոլֆ Բինդիգը եւ Անդրեաս Գրոսը Չեչնիա կատարած այցելության ժամանակ կարծիք են հայտնել, թե հանրապետությունում իրավիճակը բարելավվել է, մասնավորապես՝ սոցիալական եւ տնտեսական ոլորտներում:

Ռուդոլֆ Բինդիգը երեկ այդ մասին հայտարարել է ռուսաստանյան լրատվամիջոցներին: «Մենք տեսանք որոշ բարելավումներ, առաջընթաց շարժում», ընդգծել է նա: Միեւնույն ժամանակ Բինդիգը նշել է, որ հանրապետության իշխանություններին առայժմ ամեն ինչ չէ, որ հաջողվում է: Խոսքը մասնավորապես ավերված կառույցները վերականգնելու մասին է: Նրա խոսքերով, այստեղ «հսկայական անելիքներ կան»: Վատ է մանավանդ Գրոզնու ջրամատակարարումը:

Այցելության օրերին ԵԽԽՎ զեկուցողները Գրոզնիում ծանոթացել են դպրոցներից մեկի, համալսարանի, ծննդատան, հայրենադարձ գաղթականների ժամանակավոր տեղավորման կետերի աշխատանքին, ինչպես նաեւ հանդիպել են հանրապետության կառավարության անդամների հետ: Երեկ ԵԽԽՎ պատվիրակությունն այցելել է Չեչնիայի հյուսիսային շրջաններ, ապա մեկնել Ինգուշիա:

Ըստ Շարոնի, Այսրհորդանան պետք է բերվեն հորդանանյան զորքեր

Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը հայտարարել է, որ պաղեստինյան տարածքներից իսրայելցիների դուրսբերման վերաբերյալ իր մշակած նոր ծրագիրը նախատեսում է Հորդանան գետի արեւմտյան ափին հորդանանյան զորքերի ներկայություն: Բացի դրանից, ըստ այդ ծրագրի, Գազայից իսրայելական զորքի եւ բնակավայրերի դուրսբերումից հետո Եգիպտոսը պետք է ակտիվորեն մասնակցի Գազայի անվտանգության ապահովմանը:

1967 թ. վեցօրյա պատերազմի ընթացքում Իսրայելի բանակը Հորդանանից խլել էր Այսրհորդանանը, Եգիպտոսից՝ Գազայի հատվածը: «Հաարեց» թերթի տվյալներով, առաջիկա կիրակի օրը Իսրայելի կառավարությունը հավանություն է տալու Շարոնի ծրագրին, չնայած իսրայելցի աջամետ գործիչների եւ կառավարությունում «Լիկուդ» կուսակցության անդամների ընդդիմությանը:

Վարչապետ Շարոնի խոսքերով, մինչեւ 2005 թ. վերջը Իսրայելը լիովին կհեռանա Գազայից եւ Այսրհորդանանից, այդ տարածքներում կվերացվեն հրեական բնակավայրերը, իսկ պաղեստինցիները կզրկվեն Իսրայելում աշխատանք ստանալու հնարավորությունից: Սակայն Իսրայելի բանակային ռադիոն հաղորդել է, որ մինչեւ 2005 թ. վերջը լոկ լիովին համաձայնեցվելու է Շարոնի ծրագիրը, իսկ դրա իրագործումը կպահանջի հավելյալ ժամանակ:

LE MOND

«Նյու Յորք թայմսի» մեղայականն Իրաքի դեպքերի առթիվ

Մոլորակի ամենաազդեցիկ թերթերից մեկը համարվող «Նյու Յորք թայմսն» օրերս հրապարակած խմբագրական հոդվածում խոստովանել է, որ անցյալում իր էջերում տեղ են գտել Իրաքի հետ կապված իրադարձությունների սխալ լուսաբանման դեպքեր: Հոդվածում ափսոսանք է արտահայտվում, որ խմբագրությունը երբեմն բավարար չափով քննադատական դիրքորոշում չի ունեցել եւ չի ստուգել Իրաքի վերաբերյալ ստացված տեղեկությունները:

Թերթի էջերից մեկի 1/3-ն զբաղեցնող խմբագրականում նշվում է, որ Իրաքի պատերազմի նախօրեին եւ այդ երկրի ամերիկյան օկուպացման սկզբնական շրջանում «Նյու Յորք թայմսում» հրապարակված որոշ հոդվածներ «չեն եղել այնքան խիստ, որքան կարող էին լինել»:

Օրաթերթի մեղայականում ընդգծվում է, որ հիշյալ հրապարակումները հաճախ հիմնված են եղել կասկածելի աղբյուրներից ստացված եւ հետագայում հերքված տեղեկությունների վրա: «Խոսքն առաջին հերթին իրաքցի տարագիրների հայտնած կեղծ տեղեկությունների մասին է, որոնց միակ նպատակը Սադդամ Հուսեյնի տապալումն էր», գրում է թերթը:

Փարիզի «Մոնդ» օրաթերթն այս կապակցությամբ ընդգծում է, որ տվյալ դեպքում տեղեկատվության գլխավոր աղբյուրն Իրաքյան ազգային կոնգրեսի ղեկավար Ահմեդ Չալաբին է, որին այսօր ամերիկյան իշխանությունները շնորհազուրկ են արել եւ նույնիսկ ամբաստանում են իրանական լրտես լինելու մեջ:

«Նյու Յորք թայմսի» ինքնաքննադատական հրապարակման կենտրոնական թեման զանգվածային բնաջնջման իրաքյան զենքի հարցն է, զենք, որն այդպես էլ չհայտնաբերվեց եւ լոկ պատրվակ դարձավ ամերիկացիների ներխուժման համար:

Ի դեպ, «Նյու Յորք թայմսը» միակ լրատվամիջոցը չէ, որ բավականաչափ խիստ չի վերաբերվել ստացված տեղեկատվությանը եւ ԱՄՆ-ի իշխանությունների պաշտոնական դիրքորոշմանը: ԱՄՆ-ում անցկացված վերջին հարցումների համաձայն, համերկրային լրատվամիջոցների աշխատակիցների 55 տոկոսը խոստովանում է, որ նախագահ Բուշի վարչակազմի հանդեպ բավականաչափ խիստ վերաբերմունք չի դրսեւորել:

Ճիշտ է, «Նյու Յորք թայմսն» արդեն 2003 թ. մարտի 9-ից հանդես է եկել հակապատերազմական հոդվածներով, բայց մեղայականում տնօրինությունը խոստովանում է, որ սենսացիաների ծարավը հաճախ դրդել է հետեւողական չլինել տեղեկությունների ստուգման հարցում:

Հիշեցնենք, որ դատապարտելի հոդվածների մեծ մասը հրապարակվել է թերթի նախկին տնօրեն Հաուել Ռեյնսի օրոք, որը 2003 թ. հունիսին հրաժարական տվեց լրագրող Ջեյսոն Բլերի պատճառով, որն ամիսներ շարունակ Իրաքի վերաբերյալ հրապարակել էր հորինված ռեպորտաժներ եւ գրագողությամբ զբաղվելով տպագրել տասնյակ հոդվածներ:

Արտերկրի ամերիկացի զինվորները չեն ազատվի ծառայությունից հետո

Եւս 25 մլրդ դոլար Իրաքի պատերազմին

Ամերիկյան զինվորական հրամանատարությունը չորեքշաբթի օրը հրապարակել է հրաման, ըստ որի ԱՄՆ բանակի զինծառայողներին արգելվում է պայմանագրի ժամկետի ավարտից հետո ազատվել ծառայությունից: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ այդ հրամանի գործողությունը տարածվում է Իրաքում եւ Աֆղանստանում արդեն ծառայող կամ այնտեղ ուղարկվող ամերիկյան բոլոր ստորաբաժանումների զինվորների եւ պահեստայինների վրա:

Գեներալ-լեյտենանտ Ֆրանկլին Հագենբեկը լրագրողներին ասել է, որ հրամանն արձակված է «բաց տարեթվով» եւ կարող է գործել մի քանի տարի: Համաձայն հրամանի, այն զինծառայողները, որոնք կարող էին իրենց պայմանագրի ժամկետի ավարտից հետո ազատվել բանակից, ստիպված կլինեն Իրաքում եւ Աֆղանստանում ծառայել առնվազն մեկ տարի: Այդ հրամանին ենթակա են եռամսյա ժամկետում Իրաք եւ Աֆղանստան ուղարկվելիք ստորաբաժանումների զինծառայողները: Մեկ տարի այդ երկրներից որեւէ մեկում ծառայելուց եւ ԱՄՆ վերադառնալուց հետո զինծառայողները պետք է բանակում մնան եւս 90 օր: Տվյալ ժամանակամիջոցում նրանք իրավունք չունեն տեղափոխվելու այլ ծառայության:

Հագենբեկի խոսքերով, հրամանի նպատակն է Իրաքում եւ Աֆղանստանում ամերիկյան բանակի ստորաբաժանումները համալրել համատեղ պատրաստություն անցած եւ ծառայության ընդհանուր փորձ ունեցող զինվորներով: Ենթադրվում է, որ հիշյալ երկու երկրներում ռազմական պայմաններում նման զինվորների գործողություններն առավել ներդաշնակ ու համաձայնեցված կլինեն:

Բանակային հրամանատարության ներկայացուցիչների գնահատումների համաձայն, նոր հրամանին ենթակա կդառնան ամերիկյան բանակի տասնյակ հազարավոր զինվորներ:

Միաժամանակ Բլումբերգ գործակալությունը հաղորդում է, որ ԱՄՆ Սենատը եւ Ներկայացուցիչների պալատի բյուջետային հատկացումների հանձնաժողովի ենթահանձնախումբը հավանություն են տվել այն բանաձեւին, ըստ որի Պենտագոնին հավելյալ 25 մլրդ դոլար է հատկացվում Իրաքում եւ Աֆղանստանում ռազմական գործողությունների իրականացման համար: Կոնգրեսի վերին պալատում որոշման ընդունման օգտին քվեարկել են բոլոր 95 սենատորները:

Այսպիսով, հոկտեմբերի 1-ին սկսվող առաջիկա ֆինանսական տարում ԱՄՆ-ի ռազմական ծախսերը կկազմեն 447 մլրդ դոլար: Ավելի վաղ՝ մայիսի 20-ին, 25 միլիարդանոց հավելյալ հատկացմանը հավանություն էին տվել Կոնգրեսի ստորին պալատի անդամները:

Դ. Ռ.

Մշակույթ

25 տարի երգչախմբի վահանակի մոտ

Հոբելյանական հոդվածի ժանրը միշտ էլ պատասխանատու է, մանավանդ երբ հասցեագրված է այն անձնավորությանը, որն իր գործունեության քառորդ դարում այդպես էլ չի արժանացել անձամբ իրեն նվիրված հոդվածի: Բայց այդ անձնավորությունն առանձնահատուկ է, ունի բարեշնորհ ձեռքեր, որոնք մարդկանց ստիպում են «գովերգել», այսպես է թարգմանվում cantare-ն:

Խոսքը երգչախմբի դիրիժոր Հարություն Թոփիկյանի մասին է, որի ինքնուրույն ստեղծագործական ուղին սկսվեց 1979 թ.՝ Երեւանի կոնսերվատորիան մասնագիտական գծով Լիդիա Չունգուրյանի մոտ ավարտելուց 5 տարի անց: Երգչախմբի վահանակի մոտ անցկացված 25 տարիները ծայրաստիճան հագեցած էին. տեղեկությունն ինքնին տպավորիչ է: Օրինակ, կամերային 3 երգչախմբերի կազմակերպման ու ղեկավարման փաստը: Առաջին՝ Հայաստանի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության կամերային երգչախումբը դարձավ Հայաստանի կոմերիտմիության մրցանակի դափնեկիր (1983 թ., Թոփիկյանն առանձին ստացավ մրցանակը), երկրորդ՝ Երեւանի համալսարանի կամերային երգչախումբն արժանացավ խորհրդային բուհերի սիրողական երգչախմբերի համամիութենական մրցույթի առաջին մրցանակին եւ լիտվական ժողովրդական երգի լավագույն կատարման հատուկ մրցանակին (1987 թ., Կաունաս), իսկ երրորդ՝ Երեւանի կամերային երգչախումբը մաեստրո Ռիկարդո Մուտիի կողմից ընտրվեց Երեւանում Միլանի «Լա Սկալա» թատրոնին առընթեր գործող սիմֆոնիկ նվագախմբի եւ երգչախմբի հետ ելույթ ունենալու համար (2001 թ.):

Պերճախոս էր նաեւ «Մելոդիա» (Մոսկվա), Golden Age (ԱՄՆ), Polygran MDC (Գերմանիա), Ural Electron Plant (Եկատերինբուրգ) ֆիրմաների հետ համագործակցությամբ 9 սկավառակների թողարկման փաստը: 2000 թ. «Կոմիտաս վարդապետ» սկավառակի համար երգչախումբը Կալիֆոռնիայից ստացավ Armenian World Music մրցանակ:

Հայաստանը մոնոդիկ մշակույթի երկիր է, սակայն երգչախմբային դիրիժորի մասնագիտությունն այստեղ զուտ ազգային է: Հայ դասականները, սկսած Եկմալյանից եւ Կոմիտասից՝ մոնոդիայի բազմաձայն իմաստավորման առաջին կերտողներից, որպես երկրորդ մասնագիտություն ընտրում էին խմբերգային համերգային գործունեությունը: Հայաստանն աշխարհին նվիրել է եւ շարունակում է նվիրել հիանալի խմբավարների՝ ազգային մշակույթ կրողների: Հարություն Թոփիկյանը նրանցից մեկն է:

Հայաստանի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության կամերային երգչախմբի 5-ամյա ղեկավարումն անցել է ստեղծագործական ակտիվ գործունեության նշանաբանով: Կոլեկտիվն արագորեն ձեռք բերեց ժողովրդականություն՝ երեւանյան համերգներից բացի հանդես գալով Մոսկվայում, Բուդապեշտում եւ Սեկեշֆեհերվարում, Թբիլիսիում (1981 թ. այստեղ Երեւանի կամերային նվագախումբը, Զավեն Վարդանյանի ղեկավարությամբ, կատարեց Երվանդ Երկանյանի «Գիրք ծննդոցը»), Սամարղանդում (1982 թ., արեւելյան երաժշտության միջազգային փառատոն), Տալլինում (1983 թ. համամիութենական երաժշտական փառատոն, որտեղ երգչախումբը ներկայացրեց Անդրկովկասի կոմպոզիտորների երաժշտությունը): Կոլեկտիվին առանձնահատուկ կարգավիճակ էր տալիս խմբերգային երաժշտության վարպետ, կոմպոզիտոր Էդգար Հովհաննիսյանի գեղարվեստական ղեկավարումը, որի հայկական ժողովրդական երգերի մշակումները լույս տեսան 2 ձայնապնակով:

Հայկական ռադիոյի ֆոնդում ստեղծագործությունների ձայնագրումները, դրանց մի մասը պարունակող առանձին ձայնապնակների թողարկումը, ինչպես նաեւ Ե. Երկանյանի «Մոկաց Միրզա» ֆոլկ-օպերայի ձայնագրումը ցուցադրեցին դիրիժորական քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը. ազգային երաժշտության քարոզչություն, որտեղ առաջատար տեղ զբաղեցրեց Կոմիտասի երաժշտությունը: Պետք է ասել, որ Թոփիկյանը Երեւանի կամերային երգչախմբի ուժերով կատարել է Կոմիտասի 147 երգ, այդ թվում՝ առաջին անգամ Կոմիտասի հոգեւոր ստեղծագործությունները, որոնք թողարկված են երկերի ժողովածուի 8-րդ հատորում:

Այդ երգչախմբի ղեկավարումն սկսվում է 1994 թ., բայց արդեն 1984 թ., երբ Թոփիկյանն ուսանողներից կազմեց համալսարանի երգչախումբ, նրա ծրագրում Բախից, Հենդելից, Վերդիից, Պուլենկից, Է. Հովհաննիսյանից, Տ. Մանսուրյանից բացի, մշտապես հնչում էր Կոմիտասը: Հատկանշական է, որ այդ կոլեկտիվի հետ իրականացվեց Կոմիտասի մոտ 30 խմբերգերի առաջին կատարումը: 1989 թ. Հայաստանի մեծ զավակի 120-ամյակին նվիրված համերգի ժամանակ Երեւանի կամերային երաժշտության տանը, որտեղ ներածական խոսքով հանդես եկավ հայտնի կոմիտասագետ, պրոֆեսոր Ռոբերտ Աթայանը, համալսարանի երգչախմբին Կոմիտաս երգելու պատիվ ընձեռվեց: Ճիշտ է, մինչ այդ երգչախումբը դարձել էր Լիտվայում անցկացված 19 սիրողական երգչախմբերի մրցույթի դափնեկիր:

Երգչախմբի եւ դիրիժորի կենսագրության մեջ կարեւոր իրադարձություն եղավ մասնակցությունը 1991 թ. Տալլինի համահավաք երգչախմբի կազմում (տարբեր երկրների 20 հազար մարդ) «Երգի կամուրջներ» միջազգային փառատոնին, որտեղ Թոփիկյանի ղեկավարությամբ հնչեց Կոմիտասի «Օրհներգը»: Ինքը՝ Թոփիկյանը, 1989-91 թթ. ԽՍՀՄ-ի եւ ԱՄՆ-ի մշակութային կամուրջ համարված փառատոնի կազմկոմիտեի մեջ էր:

1991-94 թթ. Թոփիկյանն աշխատանքի մեկնեց Բեյրութ՝ աշխատելով Համազգային մշակութային կենտրոնի «Գուսան» կամերային երգչախմբի հետ, որն ստեղծել էր Բարսեղ Կանաչյանը: Թոփիկյանը Կանաչյանի 18 խմբերգեր ձայնագրեց առանձին ձայնապնակով: Կուտակված փորձը եւ սեփական երգչախումբ ստեղծելու ցանկությունը Հարությունյանին վերադարձրին հայրենիք:

Երեւանի կամերային երգչախմբի առաջին համերգը կայացավ 1996 թ. հունիսի 20-ին: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հետ 1-ամյա պայմանագիր կնքվեց Կոմիտասի երկերի կատարման վերաբերյալ: Պայմանագիրը երկարաձգվեց, հետագայում կնքվեց նոր պայմանագիր: Արդյունքն ակնհայտ դարձավ. անցած տարիներին Երեւանի կամերային երգչախումբը դարձավ հայ երաժշտարվեստի այցեքարտերից մեկը:

Կոլեկտիվ կազմելով պրոֆեսիոնալ երաժիշտներից, Թոփիկյանը մանրակրկիտ հղկել է խմբերգային երգեցողությունը, ձայների հնչման զուլալությունը եւ համակշռվածությունը՝ հասնելով իրոք եվրոպական կատարողական մակարդակի, որը 1997 թ. դրսեւորվեց մի քանի տասնամյակ գոյություն ունեցող Ռավեննայի խոշորագույն երաժշտական փառատոնում: Երեւանյան երգչախումբը հանդես եկավ երկու ծրագրով: Առաջինը Եկմալյանի պատարագն էր Ս. Ապոլինարե եկեղեցում, որտեղ անցկացվում էր հայկական հաղորդության ժամերգություն (քարոզը կարդացվում էր հայերեն եւ իտալերեն): Երկրորդ ելույթը տեղի ունեցավ Ս. Վիտալի բազիլիկում: Բացի Կոմիտասի «Պատարագի» հատվածներից, այստեղ կայացավ Տիգրան Մանսուրյանի «Ars Poetica»-ի պրեմիերան (խոսք Ե. Չարենցի): Ռավեննայի հաջողությունն ապահովեց երեւանյան երգչախմբի ելույթը 2001 թ. հունիսին Ռ. Մուտիի դիրիժորությամբ: Կատարելով Վերդիի Stabat Mater-ը եւ Te Deum-ը, երգչախումբն ամրապնդեց ինչպես հոգեւոր կողմնորոշում ունեցող, այնպես էլ երաժշտության հոգեւոր էության հաղթանակի ու վեհության բացահայտմանը ձգտող կոլեկտիվի իր համբավը:

Այլ փառատոների թվում (նշենք Նորվեգիայի Բերգեն քաղաքը, որտեղ 1999 թ. առաջին անգամ կատարվեց Մանսուրյանի «Հավատով խոստովանիմը» նշանավոր ալտահարուհի Կիմ Քաշքաշյանի եւ սաքսոֆոնահար Յան Գարբարեկի մասնակցությամբ, կամ հաղթական ելույթները «Սանկտ Պետերբուրգի պալատները» (2003) եւ Մոսկվայի «Զատկի» (2004) փառատոներում) անդրադառնանք Գերմանիայի հետ շփումներին:

Առաջին անգամ դա տեղի ունեցավ 1998 թ. (Բոնն, Մագդեբուրգ, Հալլե, Վիտտենբերգ) Հայաստանի մշակույթի օրերի ժամանակ, ապա 2000 թ.՝ Հալլեի երաժշտական շաբաթվա ընթացքում, որտեղ Թոփիկյանի երգչախումբը գերմանացի հոբոյահարների եւ ամունքողների հետ համատեղ իրականացրեց Թոմաս Բուխոլցի «Ողբ Հայաստանի» կանտատի կատարումը: Պահպանելով բազմաձայն սոնորային գրելաձեւի ոճական հետեւողականությունը, Երեւանի երգչախումբը հասնում է միասնական բյուրեղային հնչողության: Դիրիժորի հստակ շարժումը, որն առանց չափազանցման եւ հուզական ճնշվածության ուշադրությունը բեւեռում է բացառապես երգեցողության վրա, միշտ բացահայտում է ստեղծագործության լավագույն կողմերը: Եվ Յ. Լեփսիուսի արխիվում Հայոց ցեղասպանությանն առնչվող տեքստերի վրա հիմնված Բուխոլցի կանտատի կատարումը մայրաքաղաքի եկեղեցում վկայում է մշակութային համագործակցության հնարավորությունների մասին:

Դրա շարունակությունը կարելի է համարել 2001-2002 թթ. Երեւանում, Գյումրիում, Էջմիածնում եւ ապա Բոննում, Մայնի Ֆրանկֆուրտում երեւանյան ու գերմանական (Frankfurter Kantorei) երգչախմբերի համատեղ ելույթները, երբ Ֆ. Մենդելսոնից բացի, կատարվեց Տ. Մանսուրյանի «Տէր Աստուած ամենայնի» երկլեզու մոտետը:

Մեկ հոդվածում անհնար է ընդգրկել այն ամենը, ինչ արել է երգչախումբը Հ. Թոփիկյանի խանդավառության շնորհիվ: Աշխատանքը խթանում է հոգեւոր ժանրերի ասպարեզում (ըստ Սուրբ Գրքի, Նարեկացու, Շնորհալու եւ այլոց տեքստերի) հայ կոմպոզիտորների նոր երկերի ստեղծումը: Երեւանի կամերային երգչախումբն այժմ նոր ծրագրերի շեմին է, թեեւ ավարտվել է Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ֆինանսավորման ժամկետը: Բայց երգչախումբը կանգնած չէ լինել-չլինելու երկընտրանքի առջեւ: Դրա պատասխանը տալիս է երաժշտության հերկված արտը, որի պտուղները քաղում է սերմնացանը՝ Հարություն Թոփիկյանը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության դոկտոր

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Նոր Հազկերտին պատասխանելու ժամանակը

Կամ «ազգային ինքնագիտակցություն», որ կա մեզանից յուրաքանչյուրի մեջ եւ որ մեր փրկիչն է

Տարբեր ժամանակներ տարբեր հազկերտներ մտնում են մեր մեջ եւ գալիս են մեր ազգային ինքնությունը եղծելու կամ մեր գոյությունը վերացնելու: Բայց մի անհասկանալի ուժով մենք շարունակում ենք պատասխանել նրանց: «Պատասխան Հազկերտին». հայ կերպարվեստի 90-ամյա վարպետի՝ Էդվարդ Իսաբեկյանի 1960-ին ստեղծած կոթողային նկարի այս անվանումը մեր ժողովրդի համար ասես մի մշտանորոգ կարգախոս լինի», գրված է «Հայ արվեստ» մշակութային հանդեսի խմբագրականում: Այսօրվա հազկերտը արտագաղթն է, որ մտել է ժողովրդի մեջ եւ շարունակում է ծավալվել: Եվ հերթական անգամ եկել է այս նոր հազկերտին պատասխանելու ժամանակը: Ըստ խմբագրականի՝ ամերիկյան «Աշխարհի ալմանախ» վերլուծական տարեգիրքը 2004-ին աշխարհի բնակչության 2025 եւ 2050 թվականներին ունենալիք թվի կանխագուշակումներն անելիս Հայաստանին բավական մտահոգիչ ցուցանիշ է վերապահել: Ճիշտ է, այդ ենթադրությունները մխիթարական չեն նաեւ Ռուսաստանի եւ Եվրոպայի համար, ի տարբերություն մեր հարեւան մահմեդական երկրների, ամեն դեպքում, մեր մասին գրված է հետեւյալը՝ այսօր Հայաստանում կա 3.061.000 բնակիչ, 2025-ին կլինի 2.866.000, իսկ 2050-ին՝ 2.304.000:

Խմբագրականում նշվում է, որ երկար սպասելու կարիք եւ ժամանակ չկա, «քանի որ փրկիչը մեր մեջ է, յուրաքանչյուրիս մեջ, եւ նրա անունը պարզապես ազգային ինքնագիտակցություն է, որին, սակայն, խնամքով քնեցրել ենք բոլորս»: Դեռեւս 1700 տարի առաջ ընդունեցինք քրիստոնեությունը, եւ այն պահպանվեց, քանի որ թարգմանվեց ու հայացավ, արդյունքում՝ կես դար չանցած կարողացանք պատասխան տալ Հազկերտին:

«Մոմիկ» հայ մշակույթի կենտրոնի հրատարակած այս հանդեսն իր առջեւ խնդիր ունի մեզանից յուրաքանչյուրի մեջ արթնացնել ազգայինը, հոգեւորը: Գառզու, Էդվարդ Իսաբեկյան, Արտո Չաքմաքչյան, Ռուբեն Նաքյան, Տիգրան Մանսուրյան, Հարություն Հակոբյան, Նուբար Ապակյան, Մարտիրոս Սարյան, արվեստի այս եւ այլ գործիչներն ու իրենց ստեղծագործություններն են ներկայացվում հանդեսի այս՝ 7-րդ համարում: «Հայ արվեստը» տարածված է Հայաստանում ու սփյուռքում՝ ԱՄՆ, Ավստրալիա, Թուրքիա, Ֆրանսիա, Մեծ Բրիտանիա (ընդամենը 12 երկիր): Այն տեղի հայ համայնքներում ներկայացնում է ազգային մշակույթը: Արեւելահայ եւ արեւմտահայ մշակույթի էջերի մասին գրում են մեր արվեստաբանները, մասնագետները: Ընկերները ներկայացնում են արվեստի մեր մեծերին, նրանց կյանքի ու գործունեության հետաքրքրական դրվագներ:

«Ամեն օր աղոթում է արվեստով, իր ժողովրդի ուրախությամբ ու տխրությամբ, հարազատ քաղաքի հոգսերով, նույնիսկ չնչին թվացող լավ ու վատով: Ամանորի նախօրեին բնավ չի ուրախանում այդ կենսախինդ մարդը, այդ շարժվող հրաբուխը մռայլվում է: Դիմել էին, որպեսզի շնորհավորի ժողովրդին, իսկ նա ասում էր, որ ամաչում է մարդկանց դարձյալ համբերություն ցանկալ, իսկ բոլորին օգնել, ցավոք, չի կարող», գրել է Ազգային պատկերասրահի գիտաշխատող Արմեն Գասպարյանը Էդվարդ Իսաբեկյանի մասին:

Իսաբեկյանին ճանաչողները նրան կոչում են վերջին մոհիկան: Բայց ինքը՝ վարպետը, ներողամտորեն ժպտում է եւ այնքան էլ համաձայն չէ: Նա հավատում է, որ շարունակողներ կան եւ անպայման կլինեն, որ հնարավոր չէ, որ ստեղծագործ ջիղը պարտվի: Հավատում է»:

Հանդեսում տեղ են գտնում նաեւ լուրեր ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ սփյուռքում տեղի ունեցող մշակութային իրադարձությունների մասին:

«Կկարողանա՞նք դիմադիր լինել սպառնացող վտանգին՝ արտագաղթին՝ մեկտեղելով մեր ֆիզիկական, մտավոր եւ առավել հոգեւոր ուժերը, ժամանակը ցույց կտա», հարցնում են հանդեսի հեղինակները, ապա ցանկանում, որ այս համարը կոչնակի արժանանա ու զորանա, անցնի մեկից մեկին, տարածվի ու վերակենդանացնի վարդանանց հզոր ոգին ու արժանապատիվ «պատասխանին» կանգնի:

ԹԱՄԱՐ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԹԱՏՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

«Պատասխանատվություն, հավատ եւ պատիվ»

Սա է Ալբերտ Ազարյանի էությունը, որին երեկ հանձնվեց ՌՄՄ շքանշանը

Նման բնորոշմամբ իր ողջույնը հղեց ժողովրդական դերասան Սոս Սարգսյանը երեկ «Առնո Բաբաջանյան» փոքր համերգասրահում սպորտի վաստակավոր վարպետ, օլիմպիական խաղերի եռակի, Եվրոպայի եւ աշխարհի բազմակի չեմպիոն, «օղակների արքա», փառաբանված մարմնամարզիկ Ալբերտ Ազարյանի 75-ամյակին նվիրված հանդիսավոր երեկոյում: Անվանի դերասանը նշեց նաեւ.

«Մենք սերնդակիցներ ենք: Զարմանալի է, որ նրա սերնդակիցները միանգամից պոռթկացին գիտության, արվեստի եւ սպորտի բնագավառում: Ալբերտ Ազարյանն ազնվական է իր էությամբ, մեծ մարզիկ, հրաշալի մարդ: Ազարյանի հաղթանակները գրանցված են հայոց պատմագրության մեջ, անջնջելի հետք են թողել ինչպես Ավարայրի, Սարդարապատի ճակատամարտերը»:

Ջերմ եւ հանդիսավոր մթնոլորտում անցած հոբելյանական երեկոյին ներկա էր նաեւ ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը: «Մեզ համար մեծ պատիվ է նշել մեր ժողովրդի լավագույն ներկայացուցիչներից մեկի՝ սպորտի վարպետի 75-ամյակը: Մարդ, որով հպարտանում է ամբողջ ժողովուրդը, որը դաստիարակել է սերունդներ, բարձր է պահել հանրապետության մարզական պատիվը, օրինակ է ծառայել մատաղ սերնդի համար: Հոբելյարին ցանկանում եմ առողջություն: Ինձ թվում է, որ նա ոչ թե 75, այլ 60 տարեկան է՝ լեցուն եռանդով: Կառավարության կողմից ջերմորեն շնորհավորում եմ Ալբերտ Ազարյանին», իր ողջույնի խոսքում նշեց ՀՀ վարչապետը՝ «Լադա» մակնիշի մեքենայի բանալիները հանձնելով հոբելյարին:

Սպորտտեսկոմի նախագահի տեղակալ, ՀԱՕԿ-ի փոխնախագահ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Միքայել Իսպիրյանն իր ողջույնի խոսքում հակիրճ անդրադարձավ անվանի մարզիկի անցած մարզական փառահեղ ուղուն: Իր առաջին հաջողությանն Ալբերտ Ազարյանը հասել է 1952 թ. դեկտեմբերին օղակների վրա վարժությունում նվաճելով ԽՍՀՄ չեմպիոնի կոչումը՝ առաջ անցնելով օլիմպիական չեմպիոն Հրանտ Շահինյանից, որն այդ աննախադեպ հաջողության առթիվ առաջինը շնորհավորեց իր կրտսեր գործընկերոջը: 1954 թ.-ին Հռոմում Ազարյանն աշխարհի չեմպիոնի առաջին ոսկե մեդալը նվաճեց կրկին օղակների վրա վարժությունում: Իսկ 2 տարի անց Մելբուռնի ամառային 16-րդ օլիմպիական խաղերում նվաճեց երկու ոսկե մեդալ: 1960 թ. Հռոմում կայացած հաջորդ օլիմպիական խաղերում Ազարյանը կրկին իրեն հավասարը չունեցավ՝ արժանանալով օլիմպիական երրորդ ոսկե մեդալին: Նա Հայաստանի միակ մարզիկն է, որն օլիմպիական խաղերում նվաճել է երեք ոսկե, մեկ արծաթե մեդալ: Անվանի հոր հետքերով գնաց նաեւ նրա որդին՝ Էդուարդ Ազարյանը, որը տարիներ անց կրկնեց Ալբերտ Ազարյանի նվաճումը՝ դառնալով օլիմպիական չեմպիոն: Մարզական իր հարուստ կենսագրությունում ՀԱՕԿ-ի պատվավոր նախագահ, Երեւանի պատվավոր քաղաքացի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի վաստակավոր գործիչ, իր անվամբ մարմնամարզության դպրոցի տնօրեն Ալբերտ Ազարյանը տարբեր մրցաշարերում նվաճել է 45 ոսկե, 42 արծաթե եւ 10 բրոնզե մեդալ: Ի դեպ, Վանաձորի խաղային մարզաձեւերի մարզադպրոցն օրերս անվանվել է Ալբերտ Ազարյանի անվամբ:

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը հոբելյարին դիմեց հետեւյալ խոսքերով. «Ալբերտ Ազարյանի հաջողություններն ու հաղթանակները լոկ մարզական չեն, դրանք մեր ազգային հաղթանակներն են, մեր մշակութային հաղթանակները, ոչ թե անցյալ կատարյալ, այլեւ ներկա եւ ապագա ժամանակների համար են»: Շնորհավորելով հոբելյարին, Ռուբեն Միրզախանյանն Ալբերտ Ազարյանին հանձնեց Թեքեյան մշակութային միության բարձրագույն պարգեւը՝ ադամանդակուռ «Արարատ» շքանշանը:

Ջերմ եւ հուզիչ էր Ազարյանի պատանեկության ընկեր, ժողովրդական արտիստ Վանուշ Խանամիրյանի խոսքը, որն ավարտվեց Սուրեն Գյանջումյանի հետ պարողջույնով: «Օղակների արքային» իրենց ողջույնի խոսքերը հղեցին նաեւ Երեւանի քաղաքապետի տեղակալ Արման Սահակյանը, որը խոստացավ տարեկան 10 մլն դրամով ավելացնել Ալբերտ Ազարյանի մարզադպրոցի բյուջեն: Նա քաղաքապետարանի կողմից հոբելյարին նվիրեց տեսախցիկ: ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Սերգո Երիցյանը հանձնեց հուշամեդալ: Համո Սահյանի բանաստեղծությամբ հոբելյարին իր ողջույնի խոսքը հղեց անվանի ասմունքող Վլադիմիր Աբաջյանը, իսկ Պատին Պողոսյանը երգով ողջունեց Ալբերտ Ազարյանին: Երեկոյի ընթացքում իրենց ելույթներով հոբելյարին ողջունեցին «Հայ ասպեր» պարային համույթը, ակրոբատներն ու գեղարվեստական մարմնամարզուհիները:

Վերջում շնորհակալական խոսքով ներկաներին դիմեց անվանի մարմնամարզիկը: Նա իր շնորհակալությունը հայտնեց հոբելյանական երեկոյի բոլոր մասնակիցներին, ՀՀ վարչապետին, սպորտտեսկոմի եւ ՀԱՕԿ-ի նախագահ Իշխան Զաքարյանին՝ ծննդյան 75-ամյակը մեծ հանդիսությամբ նշելու համար:

Մոուրինյոն կգլխավորի «Չելսին»

Ինչպես եւ սպասվում էր, չեմպիոնների գավաթակիր պորտուգալական «Պորտոյի» գլխավոր մարզիչ Ժոզե Մոուրինյոն նոր մրցաշրջանում կստանձնի Լոնդոնի «Չելսիի» ղեկը: 41-ամյա մարզիչը եռամյա պայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Այդ ընթացքում նա կստանա 24 մլն եվրո: Մոուրինյոյի տարեկան աշխատավարձը կկազմի 4,1 մլն եվրո, ինչը հինգ անգամ գերազանցում է այն գումարը, որ նա ստանում էր «Պորտոյում»: Մոուրինյոյին նաեւ հաջողվել է համոզել Ռոման Աբրամովիչին գնելու «Պորտոյի» մի քանի ֆուտբոլիստների: Մասնավորապես հաջորդ տարի «Չելսիում» հանդես կգա կիսապաշտպան Դեկուն, որի համար Աբրամովիչը 20 մլն եվրո կվճարի: 10 մլն եվրո էլ նա ստիպված կլինի վճարել «Պորտոյի» մեկ այլ ֆուտբոլիստի՝ կիսապաշտպան Կոստինյայի համար: Իսկ ահա, աջ պաշտպան Պաուլու Ֆերեյրայից Աբրամովիչը հրաժարվեց: Փոխարենը բացառված չէ, որ Մանիշեն դառնա «Պորտոյի» 3-րդ ներկայացուցիչը «Չելսիում»:

Մոուրինյոյի հետ «Չելսի» կտեղափոխվեն նաեւ նրա օգնական Բալտեմար Բրիտոն, դարպասապահների մարզիչ Սիլվինո Լոուրոն եւ ֆիզպատրաստության մարզիչ Ռուի Ֆարիան: Երկու ակումբների միջեւ համագործակցության պայմանագիր է կնքվել, որի համաձայն «Չելսին» Պորտուգալիայում կզբաղվի երիտասարդ տաղանդների որոնմամբ: Եթե Մոուրինյոյի հարցը վերջնականապես լուծվեց, ապա Ռանյերիի հետագա ճակատագիրը դեռեւս անհայտ է: Նրա պայմանագրի ժամկետը «Չելսիի» հետ մինչեւ 2007 թ. էր, ուստի Ռանյերին ակումբից 11 մլն դոլարի փոխհատուցում է պահանջում: Լուրեր են տարածվել, որ Ռանյերին հնարավոր է վերադառնա «Վալենսիա», որտեղ նա ժամանակին աշխատել է՝ փոխարինելով օրերս թիմին հրաժեշտ տված Ռաֆայել Բենիտեսին:

Մոուրինյոյի տեղափոխումը «Չելսի» մեկ անգամ եւս ապացուցում է, որ ժամանակակից ֆուտբոլում ամեն ինչ վճռում է փողը:

ԹԵՆԻՍ

Դավիթ Նալբանդյանը չորս լավագույնների թվում

Թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի բոլոր մասնակիցները: Տղամարդկանց մրցաշարում իր հաղթարշավն է շարունակում Դավիթ Նալբանդյանը: Կրկին չափազանց լարված ու համառ մրցապայքարում Դավիթին հաջողվեց իր համար կիսաեզրափակիչի ուղի հարթել: Նրա մրցակիցը բրազիլացի Գուստավո Կուերտենն էր: Դավիթը հաղթեց առաջին եւ երրորդ խաղափուլերում (6-2, 6-4), սակայն պարտվեց 2-րդում (3-6): Չափազանց դժվարին մրցապայքար ծավալվեց 4-րդ խաղափուլում: Խաղի ընթացքում Դավիթը մրցակցին զիջում էր 4-5 հաշվով, սակայն թայ-բրեյքում հաջողվեց հաղթել (7-6): Կիսաեզրափակիչում Դավիթը կհանդիպի իր հայրենակից Գաստոն Գաուդիոյի հետ, որը բոլոր 3 խաղափուլերում էլ առավելության հասավ ավստրալացի Լեյթոն Հյուիթի նկատմամբ (6-3, 6-2, 6-2): Կիսաեզրափակիչի մյուս զույգը կկազմեն Գիլյերմո Կորիան եւ Թիմ Հենմանը: Վերջինս բրիտանացի առաջին թենիսիստն է, որ վերջին 40 տարվա ընթացքում մտնում է Ֆրանսիայի բաց առաջնության կիսաեզրափակիչ:

Գիլյերմո Կորիան հաղթեց Կառլոս Մոյային (7-5, 7-6, 6-3), իսկ Թիմ Հենմանը պարտության մատնեց Չելային (6-2, 6-4, 6-4):

Թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնության պատմության մեջ առաջին անգամ միանգամից երկու ռուս թենիսիստներ մտան կիսաեզրափակիչ: Ընդ որում թե՛ Անաստասիա Միսկինան, թե Ելենա Դեմենտեւան մարզական իրենց կենսագրությունում առաջին անգամ էին «Ռոլան Գառոսում» հաղթահարում քառորդ եզրափակչի փուլի արգելքը: Առաջինը կիսաեզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց Անաստասիա Միսկինան, որը գեղեցիկ ոճով հաղթեց Վինուս Ուիլյամսին (6-3, 6-4): Դա մրցակցուհու նկատմամբ Միսկինայի առաջին հաղթանակն էր: Կիսաեզրափակիչում Միսկինան կմրցի Ջենիֆեր Կապրիատիի հետ: Վերջինս ասպարեզից դուրս հանեց Սերենա Ուիլյամսին (6-3, 2-6,6-3):

Ելենա Դեմենտեւան պարտության մատնեց Ամելի Մորեսմոյին (6-4, 6-3): Կիսաեզրափակիչում նրա մրցակցուհին կլինի Պաոլա Սուարեսը, որն առավելության հասավ Մարիա Շարապովայի նկատմամբ (6-1, 6-3):

Բրազիլացիները ստանձնեցին առաջատարի դերը

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության հարավամերիկյան ընտրական գոտում կայացան հերթական հանդիպումներ: Չիլիի հավաքականը հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով հաղթեց Վենեսուելայի ընտրանուն եւ 6 խաղից հետո վաստակելով 10 միավոր, զբաղեցրեց 3-րդ տեղը: Բոլիվիա-Պարագվայ խաղում հաղթեցին դաշտի տերերը (2-1), իսկ ուրուգվայցիները սեփական հարկի տակ 1-3 հաշվով զիջեցին պերուացիներին:

Տուրի կենտրոնական հանդիպումը Բրազիլիայի եւ Արգենտինայի հավաքականների մրցախաղն էր: Արգենտինացիները 5 խաղից հետո 11 միավորով գլխավորում էին աղյուսակը, իսկ աշխարհի հնգակի չեմպիոնները առաջատարից հետ էին մնում 2 միավորով: Այդ վճռորոշ հանդիպումը 3-1 հաշվով շահեց Բրազիլիայի ընտրանին: Հետաքրքրական է, որ բրազիլացիները բոլոր 3 գոլերն էլ խփեցին 11 մ հարվածներով, որոնց հեղինակը թիմի գրոհների առաջատար Ռոնալդոն էր: Առաջին 11 մ հարվածը նշանակվեց 17-րդ րոպեին, երբ Ռոնալդոյին տուգանային հրապարակում վայր գցեց արգենտինացի Գաբրիել Խեյնցան: Ռոնալդոն սառնասրտորեն գնդակն ուղարկեց դարպասը: 68-րդ րոպեին Ռոնալդոյի նկատմամբ կրկին կոպիտ խաղացին: Այս անգամ կանոնները խախտեց Խավյեր Մասչերանոն: Իսկ ավելացված ժամանակում արդեն դարպասապահ Պաբլո Կավալյերոն էր ստիպված արգելված հնարքով կանխել Ռոնալդոյի առաջխաղացումը: Երկու դեպքում էլ բրազիլացի հարձակվողը հստակ իրացրեց 11 մ հարվածները: Արգենտինացիներից միակ գոլը 80-րդ րոպեին խփեց Խուան Պաբլո Սորինը:

Այսպիսով, Բրազիլիայի ընտրանին 6 խաղից հետո վաստակելով 12 միավոր, գլխավորեց աղյուսակը՝ հիանալի հնարավորություն ստանալով նվաճելու աշխարհի 2006 թ. առաջնության ուղեգիրը: Նշենք, որ Հարավամերիկյան ընտրական մրցաշարում առաջին 4 տեղերը զբաղեցրած հավաքականներն ուղեգիր կնվաճեն:

Եզրափակիչի մասնակիցները հայտնի են

Էլիստայում ընթացող շախմատի կանանց աշխարհի առաջնությունում հայտնի դարձան եզրափակիչի մասնակիցները: Չեմպիոնուհու կոչումը կվիճարկեն ռուսաստանցի Եկատերինա Կովալեւսկայան եւ բուլղարուհի Անտոանետա Ստեֆանովան: Կովալեւսկայան կիսաեզրափակիչում 2,5-1,5 հաշվով պարտության մատնեց հնդիկ շախմատիստուհի Հումպի Կոներուին: Մրցակցուհիներից յուրաքանչյուրը շահեց սպիտակ խաղաքարերով խաղացած պարտիան: Կայծակնային երկու պարտիաներից առաջինն ավարտվեց Կովալեւսկայայի հաղթանակով, իսկ երկրորդում գրանցվեց ոչ-ոքի:

Ստեֆանովային եզրափակիչ դուրս գալու համար բավականացրեց 2 պարտիան Մայա Չիբուրդանիձեի հետ, որոնք նա շահեց 1,5-0,5 հաշվով:

Հավաքականները փորձարկում են ուժերը

Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնությանը նախապատրաստվող հավաքականների մի մասն ընկերական հանդիպումներ անցկացրին: Անգլիայի հավաքականը սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (1-1) ավարտեց հանդիպումը ճապոնացիների հետ: 22-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Մայքլ Օուենը, 2-րդ խաղակեսում Սինձի Օնոն վերականգնեց հավասարակշռությունը:

Հոլանդացիները 3-0 հաշվով հաղթեցին Ֆարերյան կղզիների հավաքականին: Իտալացիները 4-0 հաշվով ջախջախեցին Թունիսի ընտրանուն: Մյուս խաղերի արդյունքներն են. Չինաստան-Հունգարիա՝ 2-1, Ճամայկա-Նիգերիա՝ 0-2, Էստոնիա-Դանիա՝ 2-2, Ալժիր-Հորդանան՝ 1-1, Ուելս-Կանադա՝ 1-0, Շոտլանդիա-Տրինիդադ՝ 4-0:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԴԵՊԻ ԵՏ

Նեոստալինիզմի կարոտախտ Լեհաստանում

Լեհական «Գազետա վիբորչա» թերթում օրերս հրապարակված հարցման արդյունքները զարմանալի են թվում, եթե նկատի ունենանք, որ Լեհաստանը 1980-ական թթ. սկսած հակակոմունիստական պայքարի առաջամարտիկն է եւ այսօր արդեն Եվրոմիության անդամ պետություն է: Հանրային կարծիքի հարցումը ցույց է տալիս, որ լեհերի 46 տոկոսը 2-րդ աշխարհամարտից հետո Լեհաստանի համար ամենամեծ գործն արած անձնավորությունների թվում առաջինը նշում է կոմունիստ ղեկավար Էդվարդ Գերեկի անունը: 1970-1980 թթ. Գերեկը Լեհաստանի միացյալ բանվորական կուսակցության ղեկավարն էր:

Լեհերի ընդամենը 37 տոկոսն է նորագույն ժամանակների լավագույն ղեկավար համարում «Համերաշխություն» արհմիության նախկին ղեկավար Լեխ Վալենսային, որն էապես նպաստեց երկրում կոմունիզմի փլուզմանը, դարձավ Լեհաստանի նախագահ, ստացավ խաղաղության Նոբելյան մրցանակ: Ժողովրդականությամբ 3-րդ տեղում է երկրի ներկայիս նախագահ Ալեքսանդր Կվասնեւսկին:

Կոմունիզմի կարոտախտը հատկապես ուժեղ է լեհական փոքր քաղաքներում եւ գյուղական միջավայրերում, ինչպես նաեւ համեմատաբար քիչ կրթություն ստացած անձանց եւ տարեցների շրջանում: Մի խոսքով, այսօր դժգոհ են նրանք, ովքեր «ճամփեզրին» են հայտնվել վերջին 15 անցումային տարիների ընթացքում:

Այս կապակցությամբ «Մոնդ» թերթի վարշավյան թղթակիցը գրում է, որ այսօր, հակառակ վիճակագրությունների տրամաբանությանը, հինգ լեհից չորսը գտնում է, որ կոմունիզմի տարիներին ինքն ավելի շատ փող է ունեցել: Լեհ երգիծաբան Յանուշ Վեյսի կարծիքով, այս մտայնության պատճառը կոմունիստական վարչակարգի օրոք մարդկանց համահարթեցման միտումն է:

Հատկանշական է, որ հարցման մասնակիցների 71 տոկոսի կարծիքով, հասարակական կյանքում այսօր կեղծիքն ավելի շատ է, քան անցյալում: Այս տեսակետը մերժելով Յանուշ Վեյսը հայտարարում է. «Կոմունիզմը համընդհանուր կեղծիք էր, հաջողության քարոզչություն, որը մեզ հավաստացնում էր, թե Լեհաստանում արտադրված «Ֆիատ-500» մեքենաները հաղթում են ավտոռալիներում: Այսօր խոսքի ազատության պայմաններում լրատվամիջոցները հեղեղված են աղետների եւ ձախողումների լուրերով»:

Գ. Ք.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կորել է Չալաբյան Հայկանուշ Ռոմանի միջնակարգ կրթության ատեստատը: Չալաբյան Հայկանուշը 1996-1997 թթ. սովորել է Գեղարքունիքի մարզի Սեւան քաղաքի Վ. Կարապետյանի անվան թիվ 3 միջնակարգ դպրոցի 10-րդ դասարանում եւ ավարտել է այն, ստանալով N 090683 միջնակարգ կրթության ատեստատ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, տարածքը՝ 70 քառ. մետր, նկուղ՝ 30 քառ. մետր: Գինը՝ $40.000:
Հասցեն՝ Հանրապետության 78, 1-ին հարկ, 1-ին մուտք:
Հեռախոս՝ 52-05-96:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ «ՄԵԿ ԱԶԳ, ՄԵԿ ՄՇԱԿՈՒՅԹ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՈՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱՆՇՈՂ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՀԱՅՏ

Փառատոնը կկայանա 2004 թվականի օգոստոսի 14-23-ը

ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄ.

1.Ներկայացնել « ՄԵԿ ԱԶԳ, ՄԵԿ ՄՇԱԿՈՒՅԹ» փառատոնի լոգոտիպով հետեւյալ պարագաների /գրիչ, նոթատետր, անվանաքարտ, կրծքանշան, մարզաշապիկ, գլխարկ, հուշանվերների ծրար, գլխակապ, դրոշակ/ նախնական նմուշներ:

2. Գեղարվեստական խորհրդի հավանության դեպքում, ըստ պայմանավորվածության, մինչեւ փառատոնի սկիզբը նշված պարագաների նախատեսվող քանակի ապահովում:

3. Առեւտրային կազմակերպությանը վերապահել ազատ վաճառքի իրավունք նշված պարագաներից որոշակի քանակություն պատվիրատուին անվճար հատկացնելու պայմանով:

4. Մրցութային հանձնաժողովի որոշումները կայացվում են կոլեգիալ քննարկումների արդյունքում: Կընտրվեն այն կազմակերպությունները, որոնք առավելագույնս կապահովեն նշված պարագաների գեղագիտությունն ու կիրառելիությունը, աշխատանքների արագ եւ որակյալ կատարումը:

Ցանկացողները կարող են դիմել մինչեւ ***հունիսի 15-ը ժամը 10-17-ը,*** բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Հայտը ներկայացնել հետեւյալ հասցեով.

Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Կառավարական 3 շենք, 7-րդ հարկ, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության քարտուղարություն, հեռախոս՝ 529320, 529307, 529349:

ՀԱՅՏ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀՐԱՎԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարությունը ընդունում է «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի կազմակերպչական աշխատանքների գլխավոր համակարգողի հայտ

Փառատոնը սկսվում է 2004թ. օգոստոսի 14-ին եւ ավարտվում է օգոստոսի 23-ին:

Հայտի նպատակը՝ իրականացնել «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի հետեւյալ աշխատանքները՝
- մասնակիցների դիմավորում եւ ճանապարհում,
- հյուրանոցի ապահովում,
- սննդի կազմակերպում,
- փոխադրամիջոցի ապահովում,
- փառատոնի գեղարվեստական խորհրդի հաստատած ծրագրի համաձայն միջոցառումների, ինչպես նաեւ մասնակիցների տեղափոխման ժամանակացույցի, բեմահարթակների զբաղվածության գրաֆիկների կազմում եւ ապահովում,
- մասնակիցների համար մշակութային ծրագրերի իրականացում,
- միջոցառումների կազմակերպման համար անհրաժեշտ ձայնային, լուսային եւ համանման սարքավորումների ապահովում:

Հայտը պետք է ներառի հետեւյալ տեղեկությունները՝
1. Կազմակերպության պաշտոնական անվանումը.
2. Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն.
3. Հեռախոսահամարը (ները).
4. Կազմակերպության էլ. փոստի հասցեն.
5. Եթե կազմակերպությունն ունի ինտերնետային էջ՝ վերջինիս հասցեն.
6. Կազմակերպության գործադիր ներկայացուցչի անունը եւ պաշտոնը.
7. Կազմակերպության առաքելությունը (ինչպես ներկայացված է պաշտոնական գրանցման փաստաթղթերի մեջ).
8. Կազմակերպության պետական գրանցման պատճենը.
9. Եթե կազմակերպությունն աշխատանքների կազմակերպման բնագավառում նման փորձ ունի, ապա նկարագրել ըստ սյունակի.

Գործունեության ծավալման տարեթիվը	Գործունեության նկարագրությունը	Ձեռքբերված արդյունքները

10.Ներկայացնել հիմնահարցի վերաբերյալ Ձեր նախնական պատկերացումները: Հետեւյալ հարցադրումների շուրջ Ձեր գաղափարները, մոտեցումները՝
- Աշխատանքների կազմակերպման հիմնախնդիրը (2 էջից ոչ ավելի),
- Նախատեսվող ձեռքբերումները եւ ազդեցությունը (1 էջից ոչ ավելի),
- Համագործակցող կառույցների (եթե կան այդպիսիք) դերը (կես էջից ոչ ավելի):

Հայտը ներկայացնել տպագիր, կնքված եւ ստորագրված՝ կազմակերպության ղեկավարի կողմից: Ժամանակին չներկայացված հայտերը քննարկման ենթակա չեն:
Մրցութային հանձնաժողովի որոշումները կայացվում են կոլեգիալ քննարկումների արդյունքում: Ընտրվում են այն հայտերը, որոնք հանձնաժողովի անդամների պրոֆեսիոնալ տեսանկյունից առավելագույնս համապատասխանում եւ բավարարում են առաջադրված պայմաններին ու չափանիշներին: Հանձնաժողովի որոշումների մանրամասները եւ դրանց հիմնավորումները հրապարակման ենթակա չեն:
Մասնակցության հայտ: «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի կազմակերպչական աշխատանքները համակարգել ցանկացողները կարող են դիմել մինչեւ հունիսի 15-ը, ժամը 10.00-17.00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Հայտերը ներկայացնել հետեւյալ հասցեով՝
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Կառավարական 3 շենք, 7-րդ հարկ՝
Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության քարտուղարություն:
Հեռ.՝ 529320, 529307, 529349:

ՀԱՅՏ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀՐԱՎԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարությունը ընդունում է «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի բացման եւ փակման հանդիսությունների կազմակերպման հայտ

Հանդիսությունները տեղի կունենան 2004թ. օգոստոսի 15-ին՝ բացումը եւ օգոստոսի 23-ին՝ փակումը:

Մրցույթի ընթացակարգը՝

1. **Մասնակցության հայտ**: Հանդիսությունների կազմակերպման հայտ ներկայացնել ցանկացողները կարող են դիմել մինչեւ հունիսի 4-ը, ժամը 10.00-17.00-ը:
2. **Առաջարկությունների հայտի ընդունում**: Ս/թ հունիսի 7-ին հայտատուներին կտրվեն մրցույթի պայմանների, պահանջների, բյուջեի եւ միջոցառման մասնակիցների մասին անհրաժեշտ տեղեկություններ: Առաջարկությունները ընդունվում են մինչեւ հունիսի 15-ը, ժամը 10.00-17.00-ը:
3. **Հայտերի գնահատում**: Մրցույթի գնահատման չափանիշներն են
   1. հանդիսության կազմակերպման գաղափարի յուրօրինակությունը եւ փառատոնի նպատակին համահունչ լինելը,
   2. սցենարի իրատեսական եւ պրոֆեսիոնալ, գեղարվեստական մակարդակը,
   3. կազմակերպական ներունակությունը եւ ֆինանսների կառավարման փորձը:

Մրցութային հանձնաժողովի որոշումները կայացվում են կոլեգիալ քննարկումների արդյունքում: Ընտրվում են այն հայտերը, որոնք հանձնաժողովի անդամների պրոֆեսիոնալ տեսանկյունից առավելագույնս համապատասխանում եւ բավարարում են առաջադրված պայմաններն ու չափանիշները: Հանձնաժողովի որոշումների մանրամասները եւ դրանց հիմնավորումները հրապարակման ենթակա չեն:
Մրցութային հանձնաժողովը նախապատվություն է տալու այն սցենարներին, որոնք կնպաստեն
1. փառատոնի առավելագույն համաժողովրդականությանը,
2. «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի կարգախոսի համակողմանի բացահայտմանը,
3. մշակութային ներուժի եւ նոր անունների բացահայտմանը,
4. Հայրենիք եւ սփյուռք մշակութային համագործակցությանը:

Հայտերը ներկայացնել հետեւյալ հասցեով՝
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Կառավարական թիվ 3 շենք, 7-րդ հարկ,
Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության քարտուղարություն:
Հեռ.՝ 529320, 529307, 529349:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 3. 06. 2004 Գինը՝ 100 դրամ